

VRYWARING

Hierdie verslag is 'n vertaalde weergawe van die Ouditkomitee verslag wat goedgekeur en onderteken is. Die gedeelde Ouditkomitee aanvaar geen verantwoordelikheid vir moontlike wanvertolkings gedurende die vertalingsproses nie.

DEEL 3 - VERSLAG VAN DIE OUDITKOMITEE

VERSLAG VAN DIE OUDITKOMITEE VAN DIE PROVINSIALE REGERING VAN DIE WES-KAAP OOR DIE WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT (BEGROTINGSPOS 5) VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2008

1. Inleiding

Dit is met genoeg dat ons ons verslag vir die bogenoemde finansiële jaar geëindig op 31 Maart 2008 voorlê.

2. Ouditkomiteelede en Bywoning

- 2.1 Die Ouditkomitee bestaan uit die lede wat hieronder gelys word. Ingevolge sy goedgekeurde opdrag word van die Ouditkomitee verwag om 'n minimum van viermaal per jaar te vergader. Gedurende die huidige jaar is 7 vergaderings gehou.

2.2 Lede vir die jaar Aantal Vergaderings Bygewoon

Mnr. RG Nicholls	(Voorsitter)	7
Dr. L Kathan		6
Mnr. J January	(Kontrak het in Augustus 2007 verstryk).	3
Mnr. R Lalu	(Kontrak het in Augustus 2007 verstryk).	5
Mnr. M Joshua	(Het op 7 April 2008 bedank).	5
Me. B Daries	(Op 1 Desember 2007 aangestel)	
Me. P White	(Op 1 Desember 2007 aangestel)	

3. Verantwoordelikheid van Ouditkomitee

Die Ouditkomitee rapporteer dat hulle hul verantwoordelikhede wat uit Artikel 38(1) (a) van die Wet op die Bestuur van Openbare Finansies, 1999 (Wet 1 van 1999) en Tesourieregulasie 3.1.13 voortspruit, volgens die vereistes nagekom het.

Die Ouditkomitee rapporteer ook dat hulle 'n toepaslike formele Opdrag as hul ouditkomitee-oktrooi aanvaar het, hul sake ooreenkomstig hierdie oktrooi gereguleer het, en hul verantwoordelikhede soos daarin vervat, nagekom het.

Die komitee was nie die geleentheid gebied om die ongeouditeerde jaarlikse finansiële state te evalueer nie, wat 'n vereiste is van die Nasionale Tesourie se Gids vir die Voorbereiding van Jaarverslae van Hoofstuk 1.

4. Doeltreffendheid van Interne Beheer

Na ons mening, gebaseer op die verslae wat van die diensverskaffers ontvang is en inligting wat tydens ons ouditkomiteevergaderings gerapporteer is, is daar swakhede in die interne beheeromgewing, en dit moet in die finansiële jaar geëindig in Maart 2009 verstewig word. Verder glo ons dat bevindings wat deur die ouditdiensverskaffers gerapporteer is, positiewe verandering tot gevolg moet hê.

Om die positiewe verandering voortspruitend uit ouditbevindings te verwesenlik en te monitor, bly 'n uitdaging in die nuwe jaar.

5. Interne Oudit

Soos die Ouditkomitee die afgelope twee jaar gerapporteer het, het die interne oudit nie daarin kon slaag om die nodige positiewe verandering te verwesenlik wat met die bevindings van die ouditdiensverskaffer verband hou nie. Die interne ouditproses moet hersien word met die oog daarop om te verseker dat die nodige gedoen word om werk van die gerapporteerde swakhede te maak en die nodige korreksies te fasiliteer.

Die veranderingsinisiatiwe en die interne ouditplan vir 2007/2008 is met spesifieke insette van die Ouditkomitee en die departement saamgestel ten einde die interne ouditproses in staat te stel om die verlangde korreksiewaarde te lewer.

Gedurende die verslagjaar is dit nie verwesenlik nie.

6. Die gehate van in-jaar-bestuur en maand- / kwartaalverslae wat ingevolge die WBOF en die Wet op die Verdeling van Inkomste voorgelê word.

Na ons mening is die aan vereistes van die WBOF en die Wet op die Verdeling van Inkomste voldoen deur die maand- en kwartaalverslae wat geproduseer en aan deelhebbers gelewer is.

Die uitslae van die tesourieproses van in-jaar-monitering is nie aan ons komitee teruggevoer nie. So 'n proses kan die komitee in staat stel om enige beduidende afwykings wat aangetref word, doeltreffend te moniteer. Ons het Interne Oudit versoek om hierdie funksie namens ons waar te neem.

7. Inligtingstechnologie

In die verlede en tydens die verslagjaar is Inligtingstechnologie deur die voorlopige Gedeelde Diens-ouditeurs geïdentifiseer as synde op 'n kritieke risikolak weens groot tekortkominge in hardeware, programmatuur, die kapasiteit van menslike kapitaal, en 'n nypende tekort aan vaardighede.

'n Omkeerplan is voorgestel, en dit word geïmplementeer. Die jongste ouditbevinding is dat die plan nie slegs onvoldoende is nie, maar dat dit ook weens die bogenoemde kapasiteitsbeperkings traag is om enige positiewe verandering te bewerkstellig.

Hierdie saak word na 'n senior posisie in die provinsie opgewentel ten einde te verseker dat dit die begroting en aandag ontvang wat nodig is om die kritieke risiko te verlaag.

Verder word daar aan die Ouditkomitee gerapporteer dat die gebruikerkontroles wat met rekenaarinsette en uitsette verband hou, nie bestaan nie, of dat hulle ondoeltreffend is, en met die algemene swakhede in toepassingsbeheer verhoog dit die risikofaktor in hierdie areas.

Die gevolg van hierdie swakhede is dat die gebruikerkontroles vir nóg die ouditproses nog die gebruiker 'n betroubare bron is.

8. Evaluering van Finansiële State

Die Ouditkomitee het:

- die geouditeerde finansiële state beoordeel en bespreek wat in die jaarverslag met die Ouditeur-generaal en Rekenpligtige Beampte ingesluit moet word;
- die Ouditeur-generaal se bestuursbrief en bestuur se respons daarop beoordeel; en
- beduidende aanpassings as gevolg van die oudit beoordeel.

Die Ouditkomitee onderskryf en aanvaar die Ouditeur-generaal se gevolgtrekkings aangaande die jaarlikse finansiële state, en is die mening toegedaan dat die geouditeerde jaarlikse finansiële state aanvaar, en saam met die verslag van die Ouditeur-generaal gelees moet word.

Die Departement word geluk gewens met die feit dat hy vir die eerste keer in 'n aantal jare 'n Ongekwalfiseerde Ouditmening van die Ouditeur-generaal ontvang het. Die ouditkomitee bemark voorts 'n verbetering in die finansiële beheer-omgewing vir die verslagjaar.

9. Prestasie

Die Ouditeur-generaal het 'n paar beduidende kwessies geopper wat met kernlewering van onderwys verband hou. Hierdie items sal vanaf 2010 deel van hul ouditmening uitmaak.

Die departement is versoek om as deel van hul voortgesette korrigeringsprosesse aandag aan hierdie items te gee. Indien nie, kan kernlewering in die nabye toekoms 'n gekwalfiseerde Algemene Ouditverslag tot gevolg hê.

Slotson

Soos daar verlede jaar besluit is, moet goeie korporatiewe bestuur en doeltreffende beheer, veral op die gebied van rekenaar- en risikobestuur, die geprioritiseerde sake vir aandag en verbetering wees in die finansiële jaar wat in Maart 2009 eindig.

Kernprestasie is 'n kwessie wat hersiening en aandag benodig ten einde onderwyslewering te verbeter.

MNR. RG NICHOLLS

VOORSITTER VAN DIE OUDITKOMITEE VAN DIE WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT

DATUM: 4 Augustus 2008

DEEL 4 – JAARLIKSE FINANSIËLE STATE

Inhoud

Verslag van die Rekenpligtige Amptenaar.....	1
Verslag van die Ouditeur-generaal.....	6
Toewysingstaat.....	10
Notas by die Toewysingstaat.....	20
Staat van Finansiële Prestasie	21
Staat van Finansiële Posisie	22
Staat van Veranderings in Netto Bates.....	23
Kontantvloeistaat.....	24
Rekeningkunde Beleid	25
Notas by die Jaarlikse Finansiële State.....	30
Onthullingsnotas by die Jaarlikse Finansiële State	39
Bylaes	
Bylae 1A.....	45
Bylae 1B.....	45
Bylae 1C.....	46
Bylae 1D.....	46
Bylae 1E.....	46
Bylae 1F	47
Bylae 1G.....	47
Bylae 2A.....	48
Bylae 2B.....	48
Bylae 3	49
Bylae 4	50

**WES-KAAP PROVINSIE
ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

**VERSLAG VAN DIE REKENPLIGTIGE AMPTENAAR
vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008**

Verslag deur die Rekeningpligtige Amptenaar aan die Uitvoerende Gesag en die Provinsiale Wetgewer van die Republiek van Suid-Afrika.

1. Algemene oorsig van die stand van finansiële sake

Vir die oorsigjaar het die Departement hernude pogings aangewend om uitgawes te verhoog en om besparings te vermy. Die vernaamste prioriteitsareas het die nodige aandag ontvang, en 'n proaktiewe bestuurstyl is aan die dag gelê. Daar is vanjaar met die Herontwerpproses begin, met die aanstelling in Oktober 2007 van nuwe senior bestuurspersoneel. Hierdie is 'n belangrike gebeurtenis aangesien dit die aanvang inlui van ons Interne Mensekapitaal-ontwikkelingstrategie (MKOS), waardeur die strategiese kapasiteit van die Departement uitgebrei word, en die organisatoriese struktuur in lyn gebring word met die departementele strategie.

Die staakaksie deur die meerderheid van opvoeders en die moontlike impak hiervan op dienslewering was vir ons 'n groot bron van kommer. Ondanks hierdie uitdaging kon die WKOD steeds daarin slaag om goed te vaar wat die algehele slaagsyfer vir matriek betref, en bly dit steeds die toppresterder landwyd. Dit is bereik deur spesiale maatreëls te neem soos winterskole, ekstra onderrigtyd, ens. Die departement het 'n herstelplan ingevoer in daardie skole wat erg deur die staking geaffekteer was.

Die voltooiing van onderhandelings met die vakbonde oor die Beroepspesifieke Bedeling sal ook hulp verleen met die beter vergoeding van opvoeders. Dit duur steeds voort, en spesiale aandag word daaraan gegee deur die Nasionale Departement van Onderwys wat namens die provinsiale departemente optree.

Alhoewel die beleid van Geen-fooi-skole hoofsaaklik op skole in kwintiele een en twee van toepassing is, is die verdere uitrol en befondsing van hierdie beleid na nasionale kwintiel drie-skole in die Wes-Kaap 'n groot stap om toegang tot onderwys vir ons armste leerders te verseker. Hierdie kwintiel drie-skole het dié beleid op 'n vrywillige basis aanvaar.

Die departement kon daarin slaag om 98,92% van die aangepaste begroting te bestee. Die teiken vir onder- of oorbesteding wat deur die provinsiale tesourie gestel is, staan op 1%. Ons onderbesteding beloop R84,9 miljoen. Dit kom neer op 1,08%.

Onderbesteding aan infrastruktuur op verbonde kapitaalprojekte was weens probleme met grondverkryging wat nie afgehandel kon word nie. Al die toegewysde fondse vir die Vroeëkind-ontwikkelingsprogram is nie bestee nie weens vertragings in die bevestiging van leerdergetalle wat gesubsidieer moes word, sowel as die laat indiening van eise vir subsidies.

Waar moontlik het die departement wel voorkomende stappe gedoen deur middel van behoorlike beplanning, scenario-ontleding van uitdagings, en dienooreenkomstige projekbeplanning.

Viremente:

Die Provinsiale Tesourie het die volgende viremente tussen die hoofverdelings in die Begroting goedgekeur:

Verplasing van R290 000 vanaf program 2 na program 1 as gevolg van 37% voordele wat aan tydelik aangestelde onderwysers betaal moes word.

Verplasing van R960 000 vanaf program 2 na program 1 as gevolg van geskulde verlofgratifikasie.

Verplasing van R9 557 000 vanaf program 2 na program 4 as gevolg van 37% voordele wat aan tydelik aangestelde onderwysers betaal moes word.

Verplasing van R7 593 000 vanaf program 2 na program 5 as gevolg van 37% voordele wat aan tydelik aangestelde onderwysers betaal moes word.

Verplasing van R5 084 000 vanaf program 2 na program 8 as gevolg van 37% voordele wat aan tydelik aangestelde onderwysers betaal moes word.

Verplasing van R171 000 vanaf program 2 na program 3 as gevolg van 'n toename in leerdergetalle in onafhanklike skole.

Verplasing van R347 000 vanaf program 2 na program 4 as gevolg van 'n toename in GG-vervoertariewe.

Verplasing van R575 000 vanaf program 2 na program 4 vir nuwe vaardigheidskole.

Ongemagtigde uitgawes hoofsaaklik weens buskontrakteurs wat leerders vervoer het sonder om die behoorlik neergelegde prosedures te volg. Toename in leerdergetalle word deur hoofkantoor gemagtig en die verplasing is beperk.

**WES-KAAP PROVINSIE
ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

**VERSLAG VAN DIE REKENPLIGTIGE AMPTENAAR
vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008**

2. Diens deur die departement gelewer

2.1 Tariefbeleid

Die departement hef fooie vir eksamenverwante dienste soos die nasien van skrifte, kopiëring van seniorseifikate ens., waarvoor die tariewe deur die Nasionale Departement van Onderwys bepaal word.

2.2 Gratis Dienste

Die departement lewer geen dienste wat 'n beduidende inkomste kon gelewer het nie.

2.3 Inventarisse

Die inventaris wat aan die einde van die jaar bestaan het, was vir voortgaande werk in verband met konstruksiekontrakte. Voortgaande werk word gedefinieer as daardie konstruksiekontrakte waarvoor dienste gelewer is, maar waarvoor bindgeld nog, soos volgens die kontraktuele verpligtinge ooreengekom, aan die voorsiener betaal moet word. Die bedrag vir voortgaande werk vir die oorsigjaar is R136,4 miljoen.

3. Kapasiteitbeperkings

Die departement staan kapasiteitbeperkings op verskillende vlakke in die gesig. Met die oorsig van die gestelde teikens en die besteding van fondse is dit duidelik dat dienslewering besig is om plaas te vind. Die behoorlike beplanning van gebeurtenisse en aktiwiteite bly egter 'n uitdaging, en die aanstelling van geskikte personeel om dit in terme van die Her-ontwerp met ingang van 1 Oktober 2007 te hanteer, sal met hierdie kwessie werk.

Skole staan uitdagings in die gesig om personeel met geskikte vaardighede en kwalifikasies vir sekere vakke te vind. Vakke soos wiskunde en wetenskap staan kritieke tekorte in die gesig. Die departement het 'n beursskema in plek wat dié uitdaging ten dele die hoof bied. Die Nasionale Departement van Onderwys is ook besig om moontlike oplossings te ondersoek.

Die gedurige vakante poste by hoofkantoor, veral in die dwarslopende dissiplines soos Mensehulpbronbestuur, Verkrygingsbestuur, en Finansiële Rekeningkunde is steeds 'n uitdaging. Die opleiding van bestaande personeel en die herevaluering van posvlakke is bestaande inisiatiewe wat onderneem word om die probleem die hoof te bied.

4. Benutting van donateursfondse

Die departement het geen beduidende donateursfondse ontvang nie.

5. Organisasies aan wie oordragpaaielemente gemaak is

'n Lys van entiteite aan wie oordragbetalings gemaak word, word in Bylae 1D van die jaarlikse finansiële state gerapporteer. Die departement het ongeveer 1 900 instansies aan wie oordragbetalings gedoen word.

Oordragbetalings aan opvoedkundige instansies word ingevolge die betrokke Parlements wet gedoen wat hulle beheer. So byvoorbeeld word oordragbetalings aan openbare gewone skole vir norms en standaarde gedoen soos ingevolge die Suid-Afrikaanse Skolewet uiteengesit. Raadpleeg asseblief Bylae 1D vir 'n meer gedetailleerde verduideliking van elke tipe entiteit.

Die departement pas Artikel 38(i)(j) van die WOFB streng toe, waar entiteite wat oordragbetalings ontvang, moet bewys dat hulle die geld bestee vir die doel waarvoor dit bewillig was. Hier moet die betrokke entiteite 'n verklaring aflê en 'n sertifikaat onderteken voordat oordragbetalings gedoen word. Ingevolge die betrokke wet wat op daardie entiteit van toepassing is, is hulle verder verantwoordelik vir die voorlegging teen 'n keurdatum van hul geouditeerde finansiële state vir beoordeling en goedkeuring. Die proses word op 'n deurlopende basis gemoniteer.

**WES-KAAP PROVINSIE
ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

**VERSLAG VAN DIE REKENPLIGTIGE AMPTENAAR
vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008**

6. Reëlins vir korporatiewe beheer

Huidige Tesourieregulasies bepaal die vestiging van 'n risiko-gebaseerde benadering tot 'n Interne Oudit. Die weergawe is konsekwent met die King II-verslag.

'n Risiko-gebaseerde benadering vereis dekking van alle beduidende risiko's, maar is nie tot 'n fokus op operasionele en strategiese risiko's beperk nie.

Tans bedryf die Provinsiale Tesourie die funksie van 'n interne audit met, behulp van 'n eksterne diensverskaffer, die Sihluma Sonke-konsortium. Hulle is die taak gegee om die normale risikoassessering vir die 2007/0808 finansiële jaar te doen.

Die departement het wel 'n auditkomitee wat uit onafhanklike lede bestaan. Hulle is tans met hul vierde bedryfsjaar besig. Hulle vergader gereeld en is gedurig met bestuur in verbinding. Die interne auditfunksie rapporteer direk aan die Auditkomitee.

Die departement het 'n Risiko-asseseringseenheid. Een van die hoof funksies is om 'n Risiko-beleidsraamwerk in samewerking met die Provinsiale Tesourie te ontwikkel. Die risiko-beleid sal in beleid vir die assessering van bedrogrisiko ontwikkel. Alhoewel laasgenoemde nog ontbreek, het die departement wel 'n generiese Bedrogvoorkomingsplan, wat nie beduidend anders sal wees wanneer 'n bedrogrisiko-assesering afgehandel is nie.

Seniorbestuur moet jaarliks 'n verklaring van 'Geen botsende belange' voltooi en voorlê. Alle bodkomiteelede en alle personeel in Verkrygingsbestuur moet ook enige botsende belange verklaar.

Die veiligheid van leerders en opvoeders by skole is 'n groot uitdaging, en die departement het 'n vennootskap met ander relevante provinsiale departemente gesluit om met hierdie kwessie te werk.

Die Geïntegreerde Veiligeskole-strategie is deur die WKOD, die Departement van Gemeenskapsveiligheid, en die Suid-Afrikaanse Polisiediens ontwikkel, en sit duidelike prosesse en reëls vir elke sektor uiteen. Hierdie samewerkingsbenadering werk goed, en verseker oor die algemeen dat leerders beveilig word, dat leerderwegblyery beperk word, en dat middelmisbruik onder leerders redelik doeltreffend bestuur word.

7. Gestaakte aktiwiteite / aktiwiteite wat gestaak moet word.

Geen

8. Nuwe / voorgestelde aktiwiteite

Geen

9. Batesbestuur

Die departement het al die mylpale bereik wat luidens die Batesbestuurshervormings in die vooruitsig gestel is. Die batesbevestigingsproses word tweemaal per jaar onderneem om deurlopende verbetering te verseker. Alle bates is dus op die batesregister vasgelê, en die toestand van elke bate is aangeteken.

10. Gebeurtenisse ná die verslagdatum

Na die verslagdatum was daar geen beduidende gebeure om te rapporteer nie. .

11. Prestasie-inligting

Prestasie-inligting word op 'n kwartaallikse basis opgeteken en aan die Provinsiale Tesourie voorgelê. Sekere prestasie-inligting is nie beskikbaar nie, en die departement is besig om geskikte stelsels en prosedures te identifiseer om die relevante inligting op te teken.

Die bestaande stelsels sluit die Sentrale Onderwysbestuur-en-inligtingstelsel (SOBIS) in om leerderdata te voorsien, Persal om personeelsyfers te voorsien, en BRS om data oor uitgawes te voorsien.

Die direktoraat vir gehalteversekering is verantwoordelik vir die bevestiging van die data wat vir prestasie-inligting voorgelê word. Dit is nodig ten einde te verseker dat prestasie-inligting akkuraat en volledig weerspieël word.

**WES-KAAP PROVINSIE
ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

**VERSLAG VAN DIE REKENPLIGTIGE AMPTENAAR
vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008**

12. SKOOR-resolusies

Verwysing na vorige ouditverslag en SKOOR-resolusies	Onderwerp	Bevindinge oor vordering
Resolusie 1: Ouditverslag 2004 Paragraaf 5.4(ii)	Ongemagtigde uitgawes: Uitgawes op die geletterdheids-program 1991/1992 – R21.949 miljoen, en oorbesteding op die begroting van die eertydse Administrasie: Huis van Verteenwoordigers 1995/1996 – R10.707 miljoen	Die komitee het aanbeveel dat die WKOD en die Provinsiale Tesourie weereens dringende versoek tot die Nasionale Tesourie rig om die kwessie te bespoedig.
Vierde Verslag SKOOR, paragraaf 3	Waarborges vir behuisings-lenings	Die WKOD aanvaar die komitee se aanbevelings
Vierde Verslag SKOOR, paragraaf 12	Oordragbetalings	Die WKOD aanvaar die komitee se aanbevelings
Vierde Verslag SKOOR, paragraaf 16	Kwalifikasies en ervaring van opvoeders	Die WKOD aanvaar die komitee se aanbevelings
Vierde Verslag SKOOR, paragraaf 21	Besteding aan infrastruktuur	Die WKOD aanvaar die komitee se aanbeveling

13. Vorige wysigings aan ouditverslae

Met betrekking tot behuisingswaarborges het die departement 'n opvolgaksie met die verskillende finansiële instansies uitgevoer. Persal is op datum gebring met die jongste inligting wat ontvang is, en die agterstallige saldo's is dienoreenkomstig aangepas. Korrespondensie tussen die departement en die Nasionale tesourie met betrekking tot die aanpassing en aanvaarding van die Persal-verslae duur voort.

'n Nuwe maatreël is ingestel wat bepaal dat van relevante onderwysinstansies verwag word om 'n sertifikaat te voltooi om die toepaslike uitgawes te bevestig voordat die volgende oordragbetaling sal plaasvind.

Die departement het 'n strategie ontwikkel om aandag te gee aan kommer aangaande die verwantskap tussen die kwalifikasies van opvoeders en die vakke wat hulle onderrig. In hierdie verband word 'n databasis ontwikkel, en ander stelselsdata bv. PERSAL benut, veral om inligting in verband met Wiskunde en Wetenskap na te speur.

14. Ander: Transaksies uit die vorige bedeling (Opruimwerk)

Die Wes-Kaapse Provinsiale Administrasie het ou saldo's uit die vorige politieke bedeling geërf wat voor die 1994/1995 finansiële jaar ontstaan het. Die desentralisering van die rekeningkundige funksies van die eertydse Departement van Finansies (FBS Departement 70) het tot gevolg gehad dat hierdie saldo's, met inbegrip van ongemagtigde uitgawes, na die verskillende departemente oorgedra is. Die Wes-Kaapse Provinsiale Tesourie is tans in oorlegpleging met die Nasionale Tesourie om die proses te bespoedig waardeur die nodige wetgewing aanvaar sal word om die ongemagtigde uitgawes te befonds, aangesien hierdie ou saldo's teen die S-A Reserwebankrekeninge van die gewese Kaapse Provinsiale Administrasie en gewese Huis van Verteenwoordigers aangegaan was, wat 'n Nasionale Tesourie-bevoegdheid is.

Op 7 Februarie 2008 het mnr. Trevor Manuel, Minister van Finansies, in 'n brief aan me. Lynne Brown, Wes-Kaapse LUR vir Finansies, laat blyk dat die Nasionale Tesourie dit tans oorweeg om die nodige wetgewing en rekeningkundige reëls op te stel om die provinsie met hierdie saak te help.

15. Goedkeuring

Die jaarlikse finansiële state wat op bladsye 10 tot 50 uiteengesit is, is deur die Rekeningpligtige Amptenaar goedgekeur.

RB Swartz
REKENINGPLIGTIGE AMPTENAAR
DATUM: 2008.05.31

VRYWARING

Hierdie ouditverslag is 'n vertaalde weergawe van die ouditverslag wat goedgekeur en onderteken is. Die Kantoor van die Ouditeur-generaal aanvaar geen verantwoordelikheid vir moontlike wanvertolkings gedurende die vertalingsproses nie.

VERSLAG VAN DIE OUDITEUR-GENERAAL AAN DIE PROVINSIALE PARLEMENT VAN DIE WES-KAAP OOR DIE FINANSIËLE STATE EN PRESTASIE-INLICHTING VAN BEGROTINGSPOS NR. 5: WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT, VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2008

VERSLAG OOR DIE FINANSIËLE STATE

Inleiding

1. Ek het die bygaande finansiële state van die Wes-Kaap Onderwysdepartement geoudit, wat die volgende behels: die toewysingstaat; staat van die finansiële posisie soos op 31 Maart 2008; staat van finansiële prestasie; staat van veranderinge in netto bates en kontantvloeistaat vir die jaar toe geëindig; en 'n opsomming van beduidende rekeningkundige beleidsbepalings en ander verduidelikende notas soos op bladsye 10 tot 50 uiteengesit.

Verantwoordelikheid van die Rekeningpligtige Amptenaar vir die finansiële state

2. Die Rekeningpligtige Amptenaar is verantwoordelik vir die voorbereiding en behoorlike voorlegging van hierdie finansiële state ooreenkomstig die aangepaste kontantbasis van rekeningkunde soos in die rekeningkundige beleidsnota 1.1. uiteengesit, en op die wyse wat deur die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet 1 van 1999) (WOFB), Die Ouditeur-generaal se audit-omsendbrief 1 van 2007, en Wet op die Verdeling van Inkomste, 2007 (Wet 1 van 2007 WVVI) vereis word. Hierdie verantwoordelikheid sluit die volgende in:
 - die ontwerp, implementering en handhawing van interne beheer wat relevant is vir die voorbereiding en behoorlike voorlegging van finansiële state wat sonder wesenlike wanvoorstelling is, ongeag of dit aan bedrog of foutering toe te skrywe is
 - die selektering en toepassing van toepaslike rekeningkundige beleidsbepalings
 - die maak van rekeningkundige ramings wat onder die omstandighede redelik is.

Verantwoordelikheid van die Ouditeur-Generaal

3. Soos deur artikel 188 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 vereis, saam gelees met artikel 4 van die Openbare Ouditwet, 2004 (Wet 25 van 2004) (OOW), is dit my verantwoordelikheid om 'n mening, gebaseer op my audit, oor hierdie finansiële state uit te spreek.
4. Ek het my audit uitgevoer ooreenkomstig die Internasionale Standaarde oor Ouditering, en die *Algemene Kennisgewing 616 van 2008*, uitgereik in die *Staatskoerant nr. 31057* van 15 Mei 2008. Daardie standaard vereis dat ek etiese vereistes nakom en die audit beplan en uitvoer ten einde redelike versekering te verkry dat die finansiële state sonder wesenlike wanvoorstelling is.
5. 'n Oudit behels die uitvoer van prosedures om auditinligting aangaande die bedrae en onthullings in die finansiële state te verkry. Die prosedures wat geselekteer word, hang af van die ouditeur se oordeel, met inbegrip van 'n assessering van die risiko's van wesenlike wanvoorstelling van die finansiële state, ongeag of dit aan bedrog of foutering toe te skrywe is. By die doen van daardie risikoassesserings neem die ouditeur die interne beheer in ag wat relevant is vir die entiteit se voorbereiding en die behoorlike voorlegging van die finansiële state ten einde auditprosedures te ontwerp wat toepaslik vir die omstandighede is, maar nie met die doel om 'n mening uit te spreek oor die doeltreffendheid van die entiteit se interne kontrole nie.
6. Die audit sluit ook die evaluering in van die:
 - toepaslikheid van die rekeningkundige beleid wat gebruik is
 - redelikheid van rekeningkundige skattings wat deur bestuur gedoen is
 - algehele aanbieding van die finansiële state.
7. Ek glo dat die auditbelyse wat ek verkry het, voldoende en geskik is om 'n basis vir my auditmening te verskaf.

Rekeningkundige grondslag

8. Dit is die beleid van die departement om finansiële state op die aangepaste kontant rekeningkundige grondslag voor te berei soos deur die Nasionale Tesourie bepaal, en soos in rekeningkundige beleidsnota 1.1 uiteengesit is.

Mening

9. Na my mening bied die finansiële state billik, en in alle wesenlike opsigte, die finansiële posisie van die Wes-Kaap Onderwysdepartement op 31 Maart 2008, en sy finansiële prestasie en kontantvloeï vir die jaar wat dan eindig, ooreenkomstig die aangepaste kontant rekeningkundige grondslag wat deur die Nasionale Tesourie van Suid-Afrika bepaal en in die rekeningkundige beleidsnota 1.1 uiteengesit word, soos deur die WOFB vereis.

ANDER SAKE

Sonder om my ouditmening te kwalifiseer, vestig ek die aandag op die volgende kwessies wat verband hou met my verantwoordelikhede by die ouditering van die finansiële state.

Nie-nakoming van toepaslike wetgewing

Tesourieregulasies

10. 'n Bedrogvoorkomingsplan is nie geïmplementeer nie, ondanks Tesourieregulasies (TR) 3.2.1 en TR 29.1.1.
11. Die risikobestuursbeleid is nie geïmplementeer nie, ondanks TR 29.1.1.

Kwessies van beheer

12. Die WOFB lê aan die rekeningkundige beampte 'n aantal verantwoordelikhede op wat betrekking het op risikobestuur en interne beheer. Die implementering van sekere deurslaggewende verantwoordelikhede m.b.t. beheer lê ten grondslag hieraan, en ek het dit soos volg geassesseer:

Kwessies van beheer	Ja	Nee
Ouditkomitee		
• Die departement het reg deur die finansiële jaar 'n ouditkomitee in werking gehad.	✓	
• Die ouditkomitee werk ooreenkomstig goedgekeurde, skriftelike opdragte.	✓	
• Die ouditkomitee het in 'n hoë mate sy verantwoordelikhede vir die jaar nagekom, soos in artikel 77 van die WOFB en Tesourieregulasie 3.1.10 uiteengesit.	✓	
Interne audit		
• Die departement het reg deur die finansiële jaar 'n interne ouditfunksie in werking gehad.	✓	
• Die interne ouditfunksie werk ooreenkomstig 'n goedgekeurde interne ouditplan.	✓	
• Die interne ouditfunksie het in 'n hoë mate sy verantwoordelikhede vir die jaar nagekom, soos in Tesourieregulasie 3.2 uiteengesit.	✓	
Ander kwessies van beheer		
Die jaarlikse finansiële state is ooreenkomstig die wetlike sperdatums vir audit voorgelê volgens artikel 40 van die WOFB.	✓	
Die finansiële state wat vir die audit voorgelê is, was nie as gevolg van die audit aan enige wesenlike wysigings onderworpe nie.	✓	
Tydens die audit was daar geen beduidende probleme met verdragings of die niebeskikbaarheid van verwagte inligting nie.		✓
Die aanbevelings ten opsigte van die vorige jaar se eksterne audit is in 'n hoë mate geïmplementeer.	✓	
SKOOR-resolusies is in 'n hoë mate geïmplementeer.	✓	

Besteding aan infrastruktuur

13. In paragrawe 6.5.1 (b) en 21 van die auditverslae vir 2005/2006 en 2006/2007 is gerapporteer dat twee tenderkontrakte vir infrastruktuurprojekte gekanselleer is aangesien die kontrakteur nie die kapasiteit gehad het om die projekte suksesvol af te handel nie. Die Departement van Openbare Werke en Vervoer het beraam dat die verlies weens die kansellering van die twee projekte R12m sal beloop, en dat 'n presiese bedrag slegs bepaal sal kan word nadat die uiteindelijke rekening vir albei die gekanselleerde kontrakte en nuwe kontrakte om die projekte af te handel, gefinaliseer is. Die twee projekte is nou afgehandel, maar die rekening is nog nie gefinaliseer nie en 'n presiese berekening van die verlies weens die kansellering van die twee kontrakte is nog nie bepaal nie.

ANDER VERSLAGVERANTWOORDELIKHEDE

VERSLAG OOR PRESTASIE-INLIGTING

14. Ek het die prestasie-inligting soos op bladsye 1 tot 76 uiteengesit, beoordeel.

Verantwoordelikheid van die Rekeningpligtige Amptenaar vir die prestasie-inligting

15. Die Rekeningpligtige Amptenaar het bykomstige verantwoordelikhede soos deur artikel 49(3)(a) van die WOFB bepaal, om te verseker dat die jaarverslag en die geouditeerde finansiële state die prestasie teen die agtergrond van voorafbepaalde doelwitte van die Departement op 'n billike wyse voorlê.

Verantwoordelikheid van die Ouditeur-Generaal

16. Ek het my taak uitgevoer ooreenkomstig artikel 13 van die Openbare Ouditwet, saam gelees met *Algemene Kennisgewing 616 van 2008*, wat in die *Staatskoerant nr. 31057 van 15 Mei 2007* verskyn het.
17. In terme van die voorafgaande het my betrokkenheid ingesluit dat ek prosedures van 'n ouditeringsaard sou uitvoer ten einde voldoende en toepaslike auditbewyse aangaande die prestasie-inligting en verwante stelsels, prosesse en prosedures te bekom. Dit hang van die ouditeur se oordeel af watter prosedures geselekteer word.
18. Ek glo dat die bewyse wat ek verkry het, voldoende en geskik is om 'n basis vir die auditbevindings wat hieronder gerapporteer word, te verskaf.

Ouditbevindings (prestasie-inligting)

Meetbare doelwitte wat nie konsekwent is nie

Meetbare doelwitte is wesenlik teenstrydig met die jaarverslag en begroting

19. Ek vestig die aandag op die feit dat die meetbare doelstellings wat in die jaarverslag van die Wes-Kaap Onderwysdepartement gerapporteer is, wesenlik teenstrydig is wanneer dit met die voorafbepaalde doelstellings vergelyk word wat in die begroting vermeld word.

Die volgende tabel weerspieël die wesenlike verskille:

Begroting 2007	Konsepweergawe van jaarlikse prestasieverslag (2007/2008).
<u>Program 8</u> Om bystand te verleen met die voorsiening van gekwalifiseerde en bekwame <u>onderwysers</u>	Om bystand te verleen met die voorsiening van gekwalifiseerde en bekwame <u>opvoeders vir die onderwysberoep</u>

Meetbare doelwitte is wesenlik teenstrydig met die jaarverslag en die jaarlikse prestasieplan

20. Ek vestig die aandag op die feit dat die meetbare doelstellings wat in die jaarverslag van die Wes-Kaap Onderwysdepartement gerapporteer is, wesenlik teenstrydig is wanneer dit met die voorafbepaalde doelstellings vergelyk word wat in die jaarlikse prestasieplan vermeld word.

Die volgende tabel weerspieël die wesenlike verskille:

Prestasiemaatstaf	Teiken volgens die jaarlikse prestasieplan 2007/2008 – 2009/2010	Teiken volgens konsepweergawe van jaarlikse prestasieverslag.
PM202: Persentasie leerders in openbare gewone skole met spesiale behoeftes (i / a)	4.2%	Geen teiken gestel nie

Gebrek aan teikens en uitsette vir prestasiemetinge in die jaarverslag gerapporteer

21. Geen teiken is in die jaarlikse prestasieplan gestel nie, en geen uitsette vir die volgende prestasiemeting is in die jaarverslag gerapporteer nie:
- PM211: Persentasie leerderdae weens leerderwegblyery in openbare gewone skole verloor. Geen teiken is gestel nie, en geen werklike uitset is gerapporteer nie.
22. Die volgende prestasiemetinge is in die jaarlikse prestasieplan geïdentifiseer, maar geen teiken is gestel nie en geen werklike uitset is in die jaarverslag aangetoon nie.
- PPM201: Endossementsyfer in Graad 12-eksamens
 - PPM202: Slaagversyfer in Graad 12 vir wiskunde en wetenskap
 - PPM203: Aantal skole wat minder as 60% in Graad 12 behaal het

Gebrek aan voldoende toepaslike ouditbewyse

23. Ek was nie in staat om voldoende en toepaslike ouditbewyse aangaande die prestasie-inligting van die Wes-Kaap Onderwysdepartement te bekom nie, aangesien die stelsel wat vir die genereer van inligting oor die teikens gebruik is, nie toereikend vir die proses van evaluering was nie. Die besonderhede is soos volg:
- PM206: Besteding aan instandhouding as 'n persentasie van die waarde van skoolinfrastruktuur – die waardasie van R15 052 800 000 (R15 miljard) vir die vervanging van alle vaste skoolinfrastruktuur is deur die bourekenaars gedoen.
 - PM219, "Slaagsyfer in Graad 12-eksamens" – die totaal van 33 783 vir die aantal leerders wat in die Seniorertifikaateksamens geslaag het.

WAARDERING

24. Die hulp wat tydens die oudit deur die personeel van die Wes-Kaap Onderwysdepartement verleen is, word opreg gewaardeer.

Auditor-General

Kaapstad
31 Julie 2008

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Toewysingstaat vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Toewysing per program

Program	2007/08							2006/07	
	Aangepaste Toewysing	Verskuiwing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
1. Administrasie									
Lopende betaling	334,715	-	(10,375)	324,340	324,340	-	100.0	258,678	254,379
Oordragte en subsidies	19,466	-	6,309	25,775	25,775	-	100.0	23,189	22,731
Betaling vir kapitale bates	6,039	-	5,316	11,355	11,355	-	100.0	10,604	10,604
2. Openbare gewone skoolonderwys									
Lopende betaling	5,673,766	-	(24,576)	5,649,190	5,625,189	24,001	99.6	5,196,231	5,067,372
Oordragte en subsidies	434,200	-	21,444	455,644	455,517	127	100.0	331,826	332,292
Betaling vir kapitale bates	188,247	-	(21,445)	166,802	141,277	25,525	84.7	265,213	223,986
3. Subsidies vir onafhanklike skole									
Oordragte en subsidies	39,541	-	171	39,712	39,713	(1)	100.0	34,259	34,259
4. 4 Openbare spesiale skoolonderwys									
Lopende betaling	344,380	-	10,206	354,586	354,586	-	100.0	312,222	312,419
Oordragte en subsidies	79,466	-	273	79,739	79,739	-	100.0	76,687	76,489
Betaling vir kapitale bates	-	-	-	-	-	-	-	203	204
5. Verdere onderwys en opleiding									
Lopende betaling	161,049	-	8,002	169,051	169,049	2	100.0	140,045	140,010
Oordragte en subsidies	148,588	-	(409)	148,179	148,179	-	100.0	131,004	131,038
6. Basiese onderwys en opleiding vir volwassenes									
Lopende betaling	7,272	-	(451)	6,821	6,585	236	96.5	6,195	6,163
Oordragte en subsidies	18,784	-	451	19,235	19,236	(1)	100.0	17,376	17,376
7. Vroeëkindontwikkeling									
Lopende betaling	95,974	-	3,820	99,794	99,794	-	100.0	49,391	44,411
Oordragte en subsidies	68,830	-	(3,820)	65,010	42,465	22,545	65.3	51,352	45,784
8. Hulp- en verwante dienste									
Lopende betaling	101,962	-	(1,390)	100,572	88,070	12,502	87.6	93,225	87,197
Oordragte en subsidies	100,367	-	6,524	106,891	106,892	(1)	100.0	113,559	113,557
Betaling vir kapitale bates	86	-	(50)	36	36	-	100.0	4,602	91
Totaal	7,822,732	-	-	7,822,732	7,737,797	84,935	98.9	7,115,861	6,920,362

Vergelyking met Staat van Finansiële Prestasie

Voeg by:

Departementele inkomste

Werklike bedrae per Staat van Finansiële Prestasie (Totale Inkomste)

Werklike bedrae per Staat van Finansiële Prestasie (Totale Uitgawe)

4,637	-
7,827,369	-
	7,737,797

2,014	-
7,117,875	-
	6,920,362

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Toewysingstaat vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Toewysing per ekonomiese klassifikasie

Ekonomiese klassifikasie	2007/08							2006/07	
	Aangepaste Toewysing	Verskuiwing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings									
Vergoeding van werknemers	5,919,781	-	(209)	5,919,572	5,904,035	15,537	99.7	5,374,650	5,253,453
Goedere en dienste	796,140	-	(26,628)	769,512	748,308	21,204	97.2	679,135	657,411
Finansiële transaksies in bates en laste	3,197	-	12,073	15,270	15,270	-	100.0	2,202	1,087
Oordragte en subsidies									
Provinsies en munisipaliteite	-	-	1	1	1	-	100.0	3,493	3,330
Departementele agentskappe en rekeninge	3,944	-	-	3,944	3,944	-	100.0	3,756	3,756
Instansies sonder winsbejag	854,303	-	29,854	884,157	862,037	22,120	97.5	748,370	746,628
Huishoudings	50,995	-	1,088	52,083	51,534	549	98.9	23,633	19,812
Betaling vir kapitale bates									
Geboue en ander vaste strukture	187,481	-	(21,847)	165,634	140,109	25,525	84.6	262,103	220,878
Masjinerie en toerusting	6,869	-	5,559	12,428	12,428	-	100.0	18,490	13,978
Programmatuur en ander nie-tasbare bates	22	-	109	131	131	-	100.0	29	29
Totaal	7,822,732	-	-	7,822,732	7,737,797	84,935	98.9	7,115,861	6,920,362

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Toewysingstaat

Besonderhede per program 1 – Administrasie vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Program per subprogram	2007/08							2006/07	
	Aangepaste Toewysing	Verskuiwing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
1.1 Kantoor van die LUR									
Lopende betaling	3,541	-	287	3,828	3,829	(1)	100.0	3,402	3,402
Oordragte en subsidies	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Betaling vir kapitale bates	-	-	-	-	-	-	-	41	41
1.2 Korporatiewe Dienste									
Lopende betaling	173,729	-	(3,466)	170,263	170,261	2	100.0	124,953	122,354
Oordragte en subsidies	8,175	-	1,058	9,233	9,233	-	100.0	2,761	2,762
Betaling vir kapitale bates	507	-	6,650	7,157	7,158	(1)	100.0	3,526	3,526
1.3 Onderwysbestuur									
Lopende betaling	127,303	-	(4,218)	123,085	123,084	1	100.0	103,924	103,911
Oordragte en subsidies	11,284	-	4,746	16,030	16,030	-	100.0	19,965	19,964
Betaling vir kapitale bates	5,202	-	(1,509)	3,693	3,692	1	100.0	6,403	6,403
1.4 Mensehulpbronontwikkeling									
Lopende betaling	15,352	-	(3,169)	12,183	12,184	(1)	100.0	11,036	9,783
Oordragte en subsidies	-	-	10	10	10	-	100.0	458	1
Betaling vir kapitale bates	-	-	21	21	21	-	100.0	523	523
1.5 Onderwysbestuursinligtingstelsel									
Lopende betaling	14,790	-	191	14,981	14,982	(1)	100.0	15,363	14,929
Oordragte en subsidies	7	-	495	502	502	-	100.0	3	2
Betaling vir kapitale bates	330	-	154	484	484	-	100.0	111	111
Totaal	360,220	-	1,250	361,470	361,470	-	100.0	292,471	287,714

Ekonomiese klassifikasie	2007/08							2006/07	
	Aangepaste Toewysing	Verskuiwing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings									
Vergoeding van werknemers	170,629	-	290	170,919	170,919	-	100.0	140,651	140,652
Goedere en dienste	160,889	-	(22,738)	138,151	138,151	-	100.0	115,825	112,640
Finansiële transaksies in bates en laste	3,197	-	12,073	15,270	15,270	-	100.0	2,202	1,087
Oordragte en subsidies									
Provinsies en munisipaliteite	-	-	-	-	-	-	-	86	85
Instansies sonder winsbejag	13,893	-	4,831	18,724	18,724	-	100.0	19,937	19,741
Huishoudings	5,573	-	1,478	7,051	7,051	-	100.0	3,166	2,905
Betalings vir kapitale bates									
Masjinerie en toerusting	6,017	-	5,207	11,224	11,224	-	100.0	10,588	10,588
Programmatuur en ander nie-tasbare bates	22	-	109	131	131	-	100.0	16	16
Totaal	360,220	-	1,250	361,470	361,470	-	100.0	292,471	287,714

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Toewysingstaat

Besonderhede per program 2 – Openbare gewone skoolonderrig vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Program per subprogram	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
2.1 Openbare primêre skole									
Lopende betaling	3,230,907	-	(56,953)	3,173,954	3,166,584	7,370	99.8	2,951,607	2,819,522
Oordragte en subsidies	223,651	-	18,174	241,825	262,150	(20,325)	108.4	173,501	182,005
Betaling vir kapitale bates	122,411	-	(23,052)	99,359	74,368	24,991	74.8	118,025	118,023
2.2 Openbare sekondêre skole									
Lopende betaling	2,132,477	-	56,625	2,189,102	2,189,103	(1)	100.0	2,023,373	2,022,613
Oordragte en subsidies	195,573	-	(1,598)	193,975	173,523	20,452	89.5	121,841	120,336
Betaling vir kapitale bates	64,287	-	1,598	65,885	65,885	-	100.0	144,074	102,849
2.3 Professionele dienste									
Lopende betaling	232,132	-	(24,190)	207,942	196,241	11,701	94.4	165,340	170,341
Oordragte en subsidies	14,831	-	4,821	19,652	19,652	-	100.0	31,461	26,409
Betaling vir kapitale bates	1,474	-	(2)	1,472	948	524	64.4	2,490	2,490
2.4 Mensehulpbronontwikkeling									
Lopende betaling	25,386	-	(23)	25,363	20,431	4,932	80.6	13,235	13,093
Oordragte en subsidies	-	-	7	7	7	-	100.0	10	11
Betaling vir kapitale bates	-	-	16	16	16	-	100.0	-	-
2.5 Nasionale Skoolvoeding-program									
Lopende betaling	52,864	-	(35)	52,829	52,830	(1)	100.0	42,676	41,803
Oordragte en subsidies	145	-	40	185	185	-	100.0	5,013	3,531
Betaling vir kapitale bates	75	-	(5)	70	60	10	85.7	624	624
Totaal	6,296,213	-	(24,577)	6,271,636	6,221,983	49,653	99.2	5,793,270	5,623,650

Ekonomiese klassifikasie	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betaling									
Vergoeding van werknemers	5,130,264	-	(23,484)	5,106,780	5,091,264	15,516	99.7	4,694,019	4,573,712
Goedere en dienste	543,502	-	(1,092)	542,410	533,925	8,485	98.4	502,212	493,660
Oordragte en subsidies									
Provinsies en munisipaliteite	-	-	1	1	1	-	100.0	3,094	2,926
Instansies sonder winsbejag	419,212	-	21,443	440,655	440,655	-	100.0	312,306	315,638
Huishoudings	14,988	-	-	14,988	14,861	127	99.2	16,426	13,728
Betalings vir kapitale bates									
Geboue en ander vaste strukture	187,481	-	(21,847)	165,634	140,109	25,525	84.6	262,078	220,853
Masjinerie en toerusting	766	-	402	1,168	1,168	-	100.0	3,122	3,120
Programmatuur en ander nie-tasbare bates	-	-	-	-	-	-	-	13	13
Totaal	6,296,213	-	(24,577)	6,271,636	6,221,983	49,653	99.2	5,793,270	5,623,650

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Toewysingstaat

Besonderhede per program 3 – Onafhanklike skool-subsidies vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Program per subprogram	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
3.1 Primêre fase									
Oordragte en subsidies	22,327	-	(3,284)	19,043	19,042	1	100.0	15,902	15,902
3.2 Sekondêre fase									
Oordragte en subsidies	17,214	-	3,455	20,669	20,671	(2)	100.0	18,357	18,357
Totaal	39,541	-	171	39,712	39,713	(1)	100.0	34,259	34,259

Ekonomiese klassifikasie	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Oordragte en subsidies									
Instansies sonder winsbejag	39,541	-	171	39,712	39,713	(1)	100.0	34,259	34,259
Totaal	39,541	-	171	39,712	39,713	(1)	100.0	34,259	34,259

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Toewysingstaat

Besonderhede per program 4 – Openbare spesiale skoolonderrig vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Program per subprogram	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
4.1 Skole									
Lopende betaling	344,380	-	10,160	354,540	354,540	-	100.0	312,222	312,419
Oordragte en subsidies	79,464	-	275	79,739	79,739	-	100.0	76,685	76,489
Betalings vir kapitale bates	-	-	-	-	-	-	100.0	203	204
4.2 Professionele dienste									
Lopende betaling	-	-	46	46	46	-	100.0	-	-
Totaal	423,846	-	10,479	434,325	434,325	-	100.0	389,112	389,112

Ekonomiese klassifikasie	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings									
Vergoeding van werknemers	339,364	-	9,859	349,223	349,223	-	100.0	307,469	307,469
Goedere en dienste	5,016	-	347	5,363	5,363	-	100.0	4,753	4,950
Oordragte en subsidies									
Provinsies en munisipaliteite	-	-	-	-	-	-	-	190	190
Instansies sonder winsbejag	78,444	-	575	79,019	79,019	-	100.0	75,450	75,448
Huishoudings	1,022	-	(302)	720	720	-	100.0	1,047	851
Betalings vir kapitale bates									
Geboue en ander vaste strukture	-	-	-	-	-	-	-	25	25
Masjinerie en toerusting	-	-	-	-	-	-	-	178	179
Totaal	423,846	-	10,479	434,325	434,325	-	100.0	389,112	389,112

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Toewysingstaat

**Besonderhede per program 5 – Kolleges vir verdere onderwys en opleiding vir die jaar geëindig op
31 Maart 2008**

Program per subprogram	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
5.1 Openbare instansies									
Lopende betaling	161,049	-	8,002	169,051	169,049	2	100.0	140,045	140,010
Oordragte en subsidies	68,586	-	(409)	68,177	68,179	(2)	100.0	61,002	61,038
5.2 Professionele dienste									
Oordragte en subsidies	1	-	-	1	-	1	-	1	-
5.3 Mensehulpbronontwikkeling									
Oordragte en subsidies	1	-	-	1	-	1	-	1	-
5.4 Voorwaardelike toekenning									
Oordragte en subsidies	80,000	-	-	80,000	80,000	-	100.0	70,000	70,000
Totaal	309,637	-	7,593	317,230	317,228	2	100.0	271,049	271,048

Ekonomiese klassifikasie	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings									
Vergoeding van werknemers	161,049	-	8,002	169,051	169,049	2	100.0	139,993	139,993
Goedere en dienste	-	-	-	-	-	-	-	52	17
Oordragte en subsidies									
Provinsies en munisipaliteite	-	-	-	-	-	-	-	87	87
Instansies sonder winsbejag	122,119	-	(753)	121,366	121,366	-	100.0	130,561	130,688
Huishoudings	26,469	-	344	26,813	26,813	-	100.0	356	263
Totaal	309,637	-	7,593	317,230	317,228	2	100.0	271,049	271,048

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Toewysingstaat

Besonderhede per program 6 – Volwasse basiese onderwys en opleiding vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Program per subprogram	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
6.1 Subsidies aan private sentrums									
Lopende betaling	7,272	-	(451)	6,821	6,585	236	96.5	6,195	6,163
Oordragte en subsidies	18,782	-	451	19,233	19,236	(3)	100.0	17,374	17,376
6.2 Professionele dienste									
Oordragte en subsidies	1	-	-	1	-	1	-	1	-
6.3 Mensehulpbronontwikkeling									
Oordragte en subsidies	1	-	-	1	-	1	-	1	-
Totaal	26,056	-	-	26,056	25,821	235	99.1	23,571	23,539

Ekonomiese klassifikasie	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Huidige									
Vergoeding van werknemers	6,994	-	(451)	6,543	6,524	19	99.7	5,948	5,916
Goedere en dienste	278	-	-	278	61	217	21.9	247	247
Oordragte en subsidies									
Provinsies en munisipaliteite	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Instansies sonder winsbejag	18,784	-	446	19,230	19,231	(1)	100.0	17,373	17,373
Huishoudings	-	-	5	5	5	-	100.0	-	-
Totaal	26,056	-	-	26,056	25,821	235	99.1	23,571	23,539

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Toewysingstaat

Besonderhede per program 7 – Vroeëkindontwikkeling vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Program per subprogram	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
7.1 Graad R in openbare skole									
Lopende betaling	47,701	-	(1,184)	46,517	46,519	(2)	100.0	45,450	44,402
Oordragte en subsidies	7,207	-	16,656	23,863	23,863	-	100.0	22,500	22,500
7.2 Graad R in gemeenskapsentrums									
Lopende betaling	6,219	-	4,578	10,797	10,797	-	100.0	3,000	9
Oordragte en subsidies	61,522	-	(20,376)	41,146	18,602	22,544	45.2	23,851	23,284
7.3 Professionele dienste									
Oordragte en subsidies	1	-	-	1	-	1	-	1	-
7.4 Mensehulpbronontwikkeling									
Lopende betaling	42,054	-	426	42,480	42,478	2	100.0	941	-
Oordragte en subsidies	100	-	(100)	-	-	-	-	5,000	-
Totaal	164,804	-	-	164,804	142,259	22,545	86.3	100,743	90,195

Ekonomiese klassifikasie	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings									
Vergoeding van werknemers	69,158	-	491	69,649	69,649	-	100.0	45,249	44,390
Goedere en dienste	26,816	-	3,329	30,145	30,145	-	100.0	4,142	21
Oordragte en subsidies									
Provinsies en munisipaliteite	-	-	-	-	-	-	-	21	28
Instansies sonder winsbejag	67,760	-	(3,329)	64,431	42,309	22,122	65.7	50,621	45,619
Huishoudings	1,070	-	(491)	579	156	423	26.9	710	137
Totaal	164,804	-	-	164,804	142,259	22,545	86.3	100,743	90,195

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Toewysingstaat

Besonderhede per program 8 – Hulp- en verwante dienste vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Program per subprogram	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
8.1 Betalings aan SETA									
Oordragte en subsidies	3,944	-	-	3,944	3,944	-	100.0	3,756	3,756
8.2 Voorwaardelike toekenning- projekte									
Lopende betaling	12,925	-	86	13,011	13,001	10	99.9	11,833	11,833
Oordragte en subsidies	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Betalings vir kapitale bates	86	-	(86)	-	-	-	-	37	37
8.3 Eksterne eksamens									
Lopende betaling	66,068	-	5,039	71,107	64,388	6,719	90.6	63,001	63,001
Oordragte en subsidies	59	-	(41)	18	18	-	100.0	70	69
Betalings vir kapitale bates	-	-	36	36	36	-	100.0	53	54
8.4 Onderwysersopleiding									
Oordragte en subsidies	1,814	-	95	1,909	1,909	-	100.0	1,868	1,868
8.5 iKapa Elihlumayo									
Lopende betaling	22,969	-	(6,515)	16,454	10,681	5,773	64.9	18,391	12,363
Oordragte en subsidies	94,550	-	6,470	101,020	101,021	(1)	100.0	107,863	107,862
Betalings vir kapitale bates	-	-	-	-	-	-	-	4,512	-
Totaal	202,415	-	5,084	207,499	194,998	12,501	94.0	211,386	200,845

Ekonomiese klassifikasie	2007/08							2006/07	
	Aange- paste toe- wysing	Ver- skui- wing van Fondse	Viremente	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Uitgawe as % van finale toewysing	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Lopende betalings									
Vergoeding van werknemers	42,323	-	5,084	47,407	47,407	-	100.0	41,321	41,321
Goedere en dienste	59,639	-	(6,474)	53,165	40,663	12,502	76.5	51,904	45,876
Oordragte en subsidies									
Provinsies en munisipaliteite	-	-	-	-	-	-	-	12	11
Departementele agentskappe en rekeninge	3,944	-	-	3,944	3,944	-	100.0	3,756	3,756
Instansies sonder winsbejag	94,550	-	6,470	101,020	101,020	-	100.0	107,863	107,862
Huishoudings	1,873	-	54	1,927	1,928	(1)	100.1	1,928	1,928
Betalings vir kapitale bates									
Masjinerie en toerusting	86	-	(50)	36	36	-	100.0	4,602	91
Totaal	202,415	-	5,084	207,499	194,998	12,501	94.0	211,386	200,845

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Notas by die Toewysingstaat vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

- 1. Besonderhede van oordragte en subsidies volgens die Begrotingswet (na Virement):**
Besonderhede van hierdie transaksies kan in nota 6 (Oordragte en subsidies) en Bylae 1 (B-E) by die Jaarlikse Finansiële State gesien word.
- 2. Besonderhede van spesifiek en eksklusief toegewysde bedrae begroot (na Virement):**
Besonderhede van hierdie transaksies kan in nota 1 (Jaarlikse Toewysing) by die Jaarlikse Finansiële State gesien word.
- 3. Besonderhede oor finansiële transaksies in bates en laste**
Besonderhede van hierdie transaksies per program kan in nota 5 (Besonderhede van Spesiale Funksie (diefstal en verliese)) by die Jaarlikse Finansiële State gesien word.
- 4. Verduidelikings van wesenlike afwykings van Bedrae Begroot (na Virement):**

4.1 Per Program:

Programnaam	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Afwyking as % van finale toewysing
	R'000	R'000	R'000	%
Administrasie	361,470	361,470	-	0.0
Openbare gewone skoolonderwys	6,271,636	6,221,983	49,653	0.8
Verduideliking van afwyking: Die onderbesteding is meestal weens die vertraging in die toeken van 'n kontrak vir die installering van GBTV's by skole wat gevaar loop. Daar is ook onderbesteding in die kapitale begroting weens vertraging in die verkryging van grond om nuwe skole te bou.				
Subsidies vir onafhanklike skole	39,712	39,713	(1)	0.0
Openbare spesiale skoolonderwys	434,325	434,325	-	0.0
Kolleges vir verdere onderwys en opleiding	317,230	317,228	2	0.0
Volwasse basiese onderwys en opleiding	26,056	25,821	235	0.9
Vroeëkindontwikkeling	164,804	142,259	22,545	13.7
Verduideliking van afwyking: Die onderbesteding is weens vertraging in die bevestiging van leerdergetalle wat gesubsidieer moet word, sowel as die laat indiening van eise vir subsidies.				
Hulp- en verwante dienste	207,499	194,998	12,501	6.0
Verduideliking van afwyking: Die onderbesteding is weens vertraging in die opknep van 'n skool wat uit 'n gewone skool in 'n vaardigheidsskool omskep word. Daar is ook onderbesteding weens die uitstel van die aanvullende eksamen in Februarie en Maart.				

Programnaam	Finale Toewysing	Werklike Uitgawe	Afwyking	Afwyking as % van finale toewysing
	R'000	R'000	R'000	%
4.2 Per ekonomiese klassifikasie				
Lopende Uitgawes				
Vergoeding van werknemers	5,919,572	5,904,035	15,537	0.3
Goedere en dienste	769,512	748,308	21,204	2.8
Finansiële transaksies in bates en laste	15,270	15,270	-	-
Oordragte en subsidies				
Provinsies en munisipaliteite	1	1	-	-
Departementele agentskappe en rekeninge	3,944	3,944	-	-
Instansies sonder winsbejag	884,157	862,037	22,120	2.5
Huishoudings	52,083	51,534	549	1.1
Betalings vir kapitale bates				
Geboue en ander vaste strukture	165,634	140,109	25,525	15.4
Masjinerie en toerusting	12,428	12,428	-	-
Programmatuur en ander nie-tasbare bates	131	131	-	-

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Staat van Finansiële Prestasie vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
INKOMSTE			
Jaarlikse toewysing	1.	7,822,732	7,115,861
Departementele inkomste	2.	4,637	2,014
TOTALE INKOMSTE		7,827,369	7,117,875
BESTEDING			
Lopende uitgawes			
Vergoeding van werknemers	3.	5,904,035	5,253,453
Goedere en dienste	4.	748,308	657,411
Finansiële transaksies in bates en laste	5.	15,270	1,087
Totale lopende uitgawes		6,667,613	5,911,951
Oordragte en subsidies	6.	917,516	773,526
Uitgawes vir kapitale bates			
Geboue en ander vaste strukture	7.	140,109	220,878
Masjinerie en toerusting	7.	12,428	13,978
Programmatuur en ander nie-tasbare bates	7.	131	29
Totale uitgawes vir kapitale bates		152,668	234,885
TOTALE UITGAWES		7,737,797	6,920,362
SURPLUS			
Tel vrugtelose en verkwistende uitgawes terug	8.	89,572	197,513
SURPLUS VIR DIE JAAR		89,619	197,527
Vergelyking van die Surplus vir die jaar			
Begrote fondse wat aan die Inkomstefonds oorbetal moet word	14.	84,982	195,513
Departementele inkomste	15.	4,637	2,014
SURPLUS VIR DIE JAAR		89,619	197,527

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Verklaring van Finansiële Posisie op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
BATES			
Bedryfsbates		190,683	320,211
Vrugtelose en verkwistende uitgawes	8.	-	708
Kontant en kontant-ekwivalente	9.	117,106	244,742
Voorafbetalings en voorskotte	11.	1,481	430
Ontvangbares	12.	72,096	74,331
Nie-lopende bates		12,008	11,008
Beleggings	13.	11,190	10,190
Ander finansiële bates	10.	818	818
TOTALE BATES		202,691	331,219
LASTE			
Lopende laste		156,060	284,483
Begrote fondse wat aan die Inkomstefonds oorbetaal moet word	14.	84,982	195,513
Departementele inkomste wat aan die Inkomstefonds oorbetaal moet word	15.	3,351	(214)
Oortrokke bankrekening	16.	52,421	47,471
Betaalbares	17.	15,306	41,713
Nie-lopende laste			
TOTALE LASTE		156,060	284,483
NETTO BATES		46,631	46,736
Verteenwoordig deur:			
Kapitalisasiereserwes		11,191	10,301
Verhaalbare inkomste		35,440	36,435
TOTAAL		46,631	46,736

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Staat van Veranderings in Netto Bates vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
Kapitalisasiereserwes			
Openingsaldo		10,301	9,546
Oordragte		890	755
Sluitingsaldo		11,191	10,301
Verhaalbare Inkomste			
Openingsaldo		36,435	41,177
Oordragte		(995)	(4,742)
Skulde wat afgeskryf is	5.4	-	(1,593)
Skulde wat ingevorder is (in departementele inkomste ingesluit)		(995)	(3,149)
Sluitingsaldo		35,440	36,435
TOTAAL		46,631	46,736

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Kontantvloeistaat vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
KONTANTVLOEI VANAF BEDRYFSAKTIWITEITE			
Ontvangstes		7,854,124	7,139,516
Jaarlikse toegewysde fondse ontvang	1.1	7,822,732	7,115,861
Departementele inkomste ontvang	2.	31,392	23,655
Netto (toename)/afname in bedryfskapitaal		(24,515)	12,510
Aan die inkomstefonds oorbetaal		(223,340)	(77,582)
Lopende betalings		(6,667,566)	(5,911,951)
Oordragte en subsidies betaal		(917,516)	(773,526)
Netto kontantvloei wat vanaf bedryfsaktiwiteite beskikbaar is	18.	<u>21,187</u>	<u>388,967</u>
KONTANTVLOEI VANAF BELEGGINGSAKTIWITEITE			
Betalings vir kapitale bates		(152,668)	(234,885)
Toename in beleggings		(1,000)	(755)
Toename in ander finansiële bates		-	(818)
Netto kontantvloei vanaf beleggingsaktiwiteite		<u>(153,668)</u>	<u>(236,458)</u>
KONTANTVLOEI VANAF FINANSIERINGSAKTIWITEITE			
Afname in netto bates		(105)	(3,987)
Afname in nie-lopende betaalbares		-	(26,035)
Netto kontantvloei vanaf finansieringsaktiwiteite		<u>(105)</u>	<u>(30,022)</u>
Netto toename/(afname) in kontant en kontant-ekwivalente		(132,586)	122,487
Kontant en kontant-ekwivalente aan die begin van die tydperk		197,271	74,784
Kontant en kontant-ekwivalente aan die einde van die tydperk	19.	<u>64,685</u>	<u>197,271</u>

WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT BEGROTINGSPOS 5

REKENINGKUNDIGE BELEID vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Die Finansiële State is ooreenkomstig die volgende beleidsbepalinge voorberei, wat in alle wesenlike opsigte konsekwent toegepas is, tensy anders aangedui. Waar toepaslik en sinvol is addisionele inligting egter onthul ten einde die bruikbaarheid van die Finansiële State te verhoog en die statutêre vereistes van die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999, Wet 1 van 1999, (soos deur Wet 29 van 1999 gewysig) en die Tesourieregulasies wat ingevolge die Wet, sowel as die Wet op die Verdeling van Inkomste, Wet 2 van 2007 uitgereik is, na te kom.

1. Voorlegging van die Finansiële State

1.1 Grondslag van voorbereiding

Die Finansiële State is op 'n aangepaste kontant rekeningkundige grondslag voorberei, behalwe waar dit anders vermeld word. Die aangepaste kontantgrondslag behels die kontant rekeningkundige grondslag, aangevul met bykomstig onthulde items. Onder die kontant rekeningkundige grondslag word transaksies en ander gebeurtenisse erken wanneer kontant betaal of ontvang word.

1.2 Voorleggingsbetaalmiddel

Alle bedrae is in die betaalmiddel van die Suid-Afrikaanse Rand (R) voorgelê, wat ook die funksionele betaalmiddel van die departement is.

1.3 Afronding

Tensy anders vermeld word, is alle finansiële syfers tot die naaste eenduisend Rand (R'000) afgerond.

1.4 Vergelykende syfers

Vergelykende inligting uit die voorafgaande periode word in die huidige jaar se finansiële state ingesluit. Waar nodig is syfers wat in die voorafgaande periode se finansiële state voorgekom het herklassifiseer ten einde te verseker dat die formaat waarin die inligting voorgelê word, konsekwent is met die formaat van die huidige jaar se finansiële state.

1.5 Vergelykende syfers - Toewysingstaat

'n Vergelyking tussen werklike bedrae en die finale toewysing per groot klassifikasie van uitgawes word by die toewysingstaat ingesluit.

2. Inkomste

2.1 Toegewysde fondse

Toegewysde fondse word in die finansiële rekords erken op die datum waarop die toewysing in werking tree. Aanpassings aan die toegewysde fondse wat in terme van die aanpassingsbegrotingsproses gemaak word, word in die finansiële rekords erken op die datum waarop die toewysing in werking tree.

Totale toegewysde fondse word in die staat van finansiële prestasie voorgelê.

Onbestede toegewysde fondse word aan die Provinsiale Inkomstefonds oorbetaal. Bedrae wat aan die einde van die finansiële jaar aan die Provinsiale Inkomstefonds geskuld word, word in die staat van die finansiële posisie erken.

2.2 Statutêre Toewysing

Statutêre toewysings word in die finansiële rekords erken op die datum waarop die toewysing in werking tree. Aanpassings aan die toegewysde fondse wat in terme van die aanpassingsbegrotingsproses gemaak word, word in die finansiële rekords erken op die datum waarop die aanpassings in werking tree.

Totale statutêre toewysings word in die staat van finansiële prestasie voorgelê.

Onbestede statutêre toewysings word aan die Provinsiale Inkomstefonds oorbetaal. Bedrae wat aan die einde van die finansiële jaar aan die Provinsiale Inkomstefonds geskuld word, word in die staat van die finansiële posisie erken.

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

**REKENINGKUNDIGE BELEID
vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008**

2.3 Departementele inkomste

Alle departementele ontvangste word by ontvangs in die Provinsiale Inkomstefonds inbetaal, tensy anders vermeld word. Bedrae wat aan die einde van die finansiële jaar aan die Provinsiale Inkomstefonds geskuld word, word in die staat van die finansiële posisie erken.

Bedrae wat teen die verslagdatum ontvangbaar is, word in die onthullingsnotas by die jaarlikse finansiële state ingesluit.

2.3.1 Belastinginkomste

Belastinginkomste bestaan uit alle verpligte onvergelde bedrae wat deur die departement ingevolge wette en/of regulasies ingevorder is (met die uitsondering van boetes, strafbedrae en verbeurings).

Belastinginkomste word in die staat van finansiële prestasie erken wanneer dit ontvang word.

2.3.2 Verkope van goedere en dienste anders as kapitale bates

Die opbrengs wat uit die verkoop van goedere en/of die lewering van dienste ontvang word, word in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die kontant ontvang word.

2.3.3 Boetes, strafbedrae en verbeurings

Boetes, strafbedrae en verbeurings is verpligte onvergelde bedrae wat deur 'n hof of kwasigeregtelike liggaam opgelê word en deur die departement ingevorder word. Die opbrengs wat uit boetes, strafbedrae en verbeurings voortkom, word in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die kontant ontvang word.

2.3.4 Rente, dividende en huurgeld vir grond

Rente, dividende en huurgeld vir grond word in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die kontant ontvang word.

2.3.5 Verkoop van kapitale bates

Die opbrengs wat uit die verkoop van kapitaalbate ontvang word, word in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die kontant ontvang word.

2.3.6 Finansiële transaksies in bates en laste

Terugbetalings van lenings en voorskotte wat voorheen aan werknemers en openbare korporasies vir beleidsdoeleindes erken was, word as inkomste in die Staat van Finansiële Prestasie erken wanneer die fondse ontvang word.

Tjeks wat in vroeëre verrekeningeperiodes uitgereik is en verjaar het voordat hulle gebank is, word in die staat van finansiële prestasie as inkomste erken wanneer die tjek verjaar. Wanneer die tjek weer uitgereik word, word die betaling uit Inkomste gemaak.

Winste uit buitelandse valuta word erken wanneer die fondse betaal word.

2.3.7 Oorplasings ontvang (met inbegrip van geskenke, donasies en borgskappe)

Alle kontantgeskenke, donasies en borgskappe word in die Provinsiale Inkomstefonds inbetaal, en by ontvangs as inkomste in die staat van finansiële prestasie aangeteken. Bedrae wat teen die verslagdatum ontvangbaar is, word in die onthullingsnotas by die finansiële state onthul.

Alle betalings in goedere, donasies en borgskappe word in die bylaes tot die finansiële state teen 'n redelike waarde onthul.

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

**REKENINGKUNDIGE BELEID
vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008**

3. Besteding

3.1 Vergoeding van werknemers

3.1.1 Korttermyn werknemervoordele

Salarisse en lone omvat betalings aan werknemers (met inbegrip van verlof waarop die werknemer geregtig is, dertiende tjeks, en prestasiebonusse). Salarisse en lone word as 'n uitgawe in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die finale magtiging vir betaling op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie). Gekapitaliseerde vergoeding vorm deel van die uitgawes vir kapitale bates in die staat van finansiële prestasie¹.

Alle ander betalings word as lopende uitgawes geklassifiseer.

Korttermyn werknemervoordele wat tot 'n huidige wetlike of konstruktiewe verpligting aanleiding gee, word in die notas by die finansiële state onthul. Hierdie bedrae word nie in die staat van finansiële prestasie of posisie erken nie.

3.1.2 Aftreevoordele na diensbeëindiging

Die departement voorsien aftreevoordele (pensioenvoordele) vir sekere van sy werkgewers deur 'n bepaalde plan van voordele vir regeringswerknemers. Hierdie voordele word deur bydraes van sowel die werkgewer as die werknemer befonds.

Werkgewerbydraes (d.w.s. maatskaplike bydraes) tot die fonds word verreken wanneer die finale magtiging vir betaling in die fonds op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie). Geen voorsiening word in die finansiële state van die departement vir aftreevoordele gemaak nie. Enige potensiële laste word in die finansiële state van die Provinsiale Inkomstefonds onthul, en nie in die finansiële state van die werkgewerdepartement nie.

Die departement voorsien mediese voordele vir sekere van sy werknemers. Werkgewerbydraes tot die mediese fondse word verreken wanneer die finale magtiging vir betaling in die fonds op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie).

3.1.3 Voordele by diensbeëindiging

Voordele by diensbeëindiging, soos skeidingspakette, word as 'n uitgawe in die staat van finansiële prestasie as 'n oordrag (aan huishoudings) erken wanneer die finale magtiging vir betaling op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie).

3.1.4 Ander langtermyn werknemervoordele

Ander langtermyn werknemervoordele (soos opgehoopte verlof) word as 'n uitgawe in die staat van finansiële prestasie as 'n oordrag (aan huishoudings) erken wanneer die finale magtiging vir betaling op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie).

Langtermyn werknemervoordele wat tot 'n huidige wetlike of konstruktiewe verpligting aanleiding gee, word in die notas by die finansiële state onthul. Hierdie bedrae word nie in die staat van finansiële prestasie of posisie erken nie.

3.2 Goedere en dienste

Betalings vir goedere en/of dienste word as 'n uitgawe in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die finale magtiging vir betaling op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie). Die uitgawe word as kapitaal geklassifiseer indien die goedere en dienste vir 'n kapitale projek gebruik is, of 'n bate van R5 000 of meer aangekoop is. Alle bates wat minder as R5 000 kos, sal ook onder goedere en dienste gereflekteer word.

¹ This accounting policy is only relevant where the department elects to capitalise the compensation paid to employees involved on capital projects.

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

**REKENINGKUNDIGE BELEID
vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008**

3.3 Rente en huur van grond

Rente en huurgeldbetalings word as 'n uitgawe in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die finale magtiging vir betaling op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie). Hierdie item sluit nie huurgeld vir die gebruik van geboue of ander vaste strukture in nie. Indien dit nie moontlik is om tussen betaling vir die gebruik van grond en die vaste strukture wat daarop is te onderskei nie, behoort die hele bedrag onder goedere en dienste aangeteken te word.

3.4 Finansiële transaksies in bates en laste

Skulde word afgeskryf wanneer hulle as onverhaalbaar geïdentifiseer word. Skulde wat afgeskryf word, word beperk tot die bedrag wat op toegewysde fondse gespaar en/of onderbestee was. Die afskrywing geskied aan die einde van die jaar of wanneer fondse beskikbaar is. Geen voorsiening word vir onverhaalbare bedrae gemaak nie, maar bedrae word as 'n onthullingsnota bekend gemaak.

Verliese uit buitelandse valuta word erken wanneer die fondse betaal word.

Alle **ander verliese** word erken wanneer magtiging vir die erkenning daarvan verleen is.

3.5 Ongemagtigde uitgawes

Wanneer ongemagtigde uitgawes ontdek word, word hulle as 'n bate in die staat van finansiële posisie erken tot tyd en wyl die uitgawe deur die onderhawige gesagspersoon gemagtig word, dit van die verantwoordelike persoon verhaal word, of in die staat van finansiële prestasie as onverhaalbaar afgeskryf word.

Ongemagtigde uitgawes met befondsing word in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die ongemagtigde uitgawes goedgekeur, en die onderhawige fondse ontvang word. Waar die bedrag sonder befondsing goedgekeur word, word dit in die staat van finansiële prestasie as uitgawe erken, onderworpe aan die beskikbaarheid van spaargeld.

3.6 Vrugteloze en verkwistende uitgawes

Vrugteloze en verkwistende uitgawes word as 'n bate in die staat van finansiële posisie erken tot tyd en wyl die uitgawe van die verantwoordelike persoon verhaal word, of in die staat van finansiële prestasie as onverhaalbaar afgeskryf word.

3.7 Ongeoorloofde uitgawes

Ongeoorloofde uitgawes word as uitgawes in die staat van finansiële prestasie erken. Indien die uitgawe nie deur die betrokke gesagspersoon gekondoneer is nie, word dit as 'n bate behandel totdat dit verhaal word of as onverhaalbaar afgeskryf word.

3.8 Oordragte en subsidies

Oordragte en subsidies word as 'n uitgawe erken wanneer die finale magtiging vir betaling op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie).

3.9 Uitgawes vir kapitale bates

Betalings vir kapitale bates word as 'n uitgawe in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die finale magtiging vir betaling op die stelsel ingevoer word (teen nie later as 31 Maart van elke jaar nie).

4. Bates

4.1 Kontant en kontant-ekwivalente

Kontant en kontant-ekwivalente word in die staat van finansiële posisie teen die kosprys gedra.

Vir die doel van die kontvloeistaat behels kontant en kontant-ekwivalente kontant voorhande, deposito's wat gehou word, ander hoogs likiede korttermynbeleggings, en oortrokke bankrekenings.

4.2 Ander finansiële bates

Ander finansiële bates word in die staat van finansiële posisie teen die kosprys gedra.

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

**REKENINGKUNDIGE BELEID
vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008**

4.3 Voorafbetalings en voorskotte

Bedrae wat vooruitbetaal of voorgeskiet is, word in die staat van finansiële posisie erken wanneer die betalings gemaak word.

Vooruitbetalings en voorskotte wat aan die einde van die jaar agterstallig is, word teen kosprys in die staat van finansiële posisie gedra.

4.4 Ontvangbares

Ontvangbares wat in die staat van finansiële posisie ingesluit is, kom van kontantbetalings wat gemaak is en wat van 'n ander party verhaalbaar is.

Ontvangbares wat aan die einde van die jaar uitstaande is, word in die staat van finansiële posisie teen die kosprys gedra.

4.5 Beleggings

Gekapitaliseerde beleggings word teen die kosprys in die staat van finansiële posisie getoon. Enige kontantvloeï soos dividende ontvang of die opbrengs wat uit die verkoop van die belegging ontvang word, word in die staat van finansiële prestasie erken wanneer die kontant ontvang word.

Beleggings word vir 'n benadelingsverlies getoets wanneer gebeurtenisse of veranderende omstandighede daarop dui dat die belegging benadeel mag wees. Enige verlies word in die onthullingsnota's ingesluit.

4.6 Inventaris

Inventarisse wat gedurende die finansiële jaar aangekoop is, word teen kosprys in die notas onthul.

4.7 Kapitale bates

'n Kapitale bate word by ontvangs van die item teen kosprys opgeteken. Die koste van 'n bate word omskrywe as die totale koste om dit te bekom. Wanneer die koste nie akkuraat vasgestel kan word nie, behoort die kapitale bate teen 'n redelike waarde aangegee word. Wanneer 'n redelike waarde nie vasgestel kan word nie, word die kapitale bate in die batesregister teen R1 opgeneem.

Projekte (van konstruksie of ontwikkeling) wat oor meer as een finansiële jaar loop en wat met bates verband hou, word slegs as bates gekapitaliseer wanneer die projek voltooi is, en dan teen die totale koste wat oor die duur van die projek aangegaan is.

Onthullingsnotas 29 en 30 weerspieël die totale beweging in die batesregister vir die lopende boekjaar.

5. Laste

5.1 Begrote fondse wat aan die Inkomstefonds oorbetal moet word

Onbestede toegewysde fondse word aan die Provinsiale Inkomstefonds oorbetal. Bedrae wat aan die einde van die finansiële jaar aan die Provinsiale Inkomstefonds geskuld word, word in die staat van die finansiële posisie erken.

5.2 Departementele inkomste wat aan die Inkomstefonds oorbetal moet word

Bedrae wat aan die einde van die boekjaar aan die Provinsiale Inkomstefonds geskuld word, word teen kosprys in die staat van die finansiële posisie erken.

5.3 Oortrokke bankrekening

Die oortrokke bankrekening word in die staat van finansiële posisie teen die kosprys gedra.

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

**REKENINGKUNDIGE BELEID
vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008**

5.4 Betaalbares

Erkende betaalbares behels hoofsaaklik bedrae wat aan ander regeringsentiteite geskuld word. Hierdie betaalbares word teen die historiese kosprys in die staat van finansiële posisie erken.

5.5 Gebeurlike laste

Gebeurlike laste word in die onthullingsnota's ingesluit.

5.6 Verpligtinge

Verpligtinge word nie in die staat van die finansiële posisie as 'n las, of in die staat van finansiële prestasie as 'n uitgawe erken nie, maar word in die onthullingsnota's ingesluit.

5.7 Aanwas

Aanwas word nie in die staat van die finansiële posisie as 'n las, of in die staat van finansiële prestasie as 'n uitgawe erken nie, maar word in die onthullingsnota's ingesluit.

5.8 Werknemervoordele

Korttermyn werknemervoordele wat tot 'n huidige wetlike of konstruktiewe verpligting aanleiding gee, word in die notas by die finansiële state onthul. Hierdie bedrae word nie in die staat van finansiële prestasie of die staat van finansiële posisie erken nie.

5.9 Huurverpligtinge

Huurverpligtinge word nie in die staat van die finansiële posisie as 'n las, of in die staat van finansiële prestasie as 'n uitgawe erken nie, maar word in die onthullingsnota's ingesluit.

Bedryfs- en finansiële Huurverpligtinge word verreken wanneer die betalings gemaak word. Bates wat in terme van finansiële huurooreenkomste bekom is, word in die bylaes en onthullingsnota's by die finansiële state onthul.

6. Ontvangbares vir departementele inkomste

Ontvangbares vir departementele inkomste word in die onthullingsnotas by die jaarlikse finansiële state onthul.

7. Netto bates

7.1 Kapitalisasiereserwe

Die kapitalisasiereserwe bestaan uit finansiële bates en/of laste wat in 'n vorige verslagperiode ontstaan het, maar wat in die lopende verslagperiode vir die eerste keer in die staat van finansiële posisie erken word. Bedrae word by wegdoening, terugbetaling of verhaling van sodanige bedrae na die Provinsiale Inkomstefonds oorgedra.

7.2 Verhaalbare inkomste

Bedrae word as verhaalbare inkomste erken wanneer 'n betaling wat in 'n vorige boekjaar gemaak is, in die huidige finansiële jaar van 'n debiteur verhaalbaar word.

8. Transaksies met verwante partye

Spesifieke inligting met betrekking tot verwante partye word in die onthullingsnota's ingesluit.

9. Sleutel bestuurspersoneel

Vergoeding wat aan sleutel-bestuurspersoneel betaal word, met inbegrip van hul familieleden waar van toepassing, word in die onthullingsnota's ingesluit.

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Notas by die Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

1. Jaarlikse Toewysing

1.1 Jaarlikse Toewysing

Hierby is ingesluit fondse wat toegewys is in terme van die Begrotingswet vir Provinsiale Departemente (begrote fondse)*.

	Finale Toewysing	Werklike Fondse ontvang	Fondse nie aangevra/ nie ontvang	Toewysing Ontvang 2006/2007
	R'000	R'000	R'000	R'000
Administrasie	361,470	360,220	1,250	292,471
Openbare gewone skoolonderwys	6,271,636	6,296,213	(24,577)	5,793,270
Subsidies vir onafhanklike skole	39,712	39,541	171	34,259
Openbare spesiale skoolonderwys	434,325	423,846	10,479	389,112
Kolleges vir verdere onderwys en opleiding	317,230	309,637	7,593	271,049
Volwasse basiese onderwys en opleiding	26,056	26,056	-	23,571
Vroeëkindontwikkeling	164,804	164,804	-	100,743
Hulp- en verwante dienste	207,499	202,415	5,084	211,386
Totaal	7,822,732	7,822,732	-	7,115,861

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
1.2 Voorwaardelike toekennings			
Totale toekennings ontvang	Bylae 1 A	226,358	257,012
Provinsiale toekennings ingesluit in totale toekennings ontvang		-	-

2. Departementele inkomste

Beskrywing

Verkope van goedere en dienste anders as kapitale bates	2.1	9,048	8,539
Boetes, strafbedrae en verbeurings		361	350
Rente, dividende en huurgeld vir grond	2.2	1,524	1,561
Finansiële transaksies in bates en laste	2.3	20,459	13,205
Totale inkomste ingevorder		31,392	23,655
Minus: Departementele inkomste begroot	15.	26,755	21,641
Totaal		4,637	2,014

2.1 Verkope van goedere en dienste anders as kapitale bates

Verkope van goedere en dienste deur die departement genereer	8,997	8,516
Ander verkope	8,997	8,516
Verkope van oorskot, afval en ander gebruikte bedryfsgoedere	51	23
Totaal	9,048	8,539

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Notas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
2.2 Rente, dividende en huurgeld vir grond			
Rente		1,524	1,561
Totaal		1,524	1,561
2.3 Finansiële transaksies in bates en laste			
Aard van verhaling			
Ontvangbares		4,083	3,942
Ander ontvangste met inbegrip van verhaalbare inkomste		16,376	9,263
Totaal		20,459	13,205
3. Vergoeding van werknemers			
3.1 Salarisse en Lone			
Basiese salaris		4,467,496	4,081,112
Prestasietoekenning		11,011	5,985
Diensgebaseer		7,432	9,188
Vergoedend/bykomstig		50,366	41,040
Wederkerende betalings		4,305	2,573
Ander nie-pensioendraende toelaes		571,682	414,988
Totaal		5,112,292	4,554,886
3.2 Maatskaplike bydraes			
3.2.1 Werkgewerbydraes			
Pensioen		506,676	464,546
Medies		283,205	233,048
Bedingsraad		442	430
Amptelike unies en verenigings		1,420	543
Totaal		791,743	698,567
Totale vergoeding van werknemers		5,904,035	5,253,453
Gemiddelde aantal werknemers		39,618	38,263
4. Goedere en dienste			
Advertensies		11,760	2,446
Bywoningsfooie (met inbegrip van registrasiefooie)		62	178
Bankkoste en kaartfooie		608	996
Beurse (werknemers)		9,204	1,462
Kommunikasie		10,838	9,724
Rekenaardienste		12,748	2,257
Konsultante, kontrakteurs en spesiale dienste		61,763	40,197
Koerier- en afleweringdienste		4,441	3,515
Opspooragente en skuldinvorderaars		247	302

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Notas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
4. Goedere en dienste (vervolg)			
Vermaaklikheid		197	190
Eksterne ouditfooie	4.1	5,580	6,136
Toerusting minder as R5 000		20,668	4,200
Vragdiens		44	-
Inventaris	4.2	305,908	272,320
Regsfooie		2,372	2,137
Instandhouding, herstelwerk en bedryfskoste		73,162	112,665
Huurkontrakte in bedryf		8,428	11,268
Plante, blomme en ander versierings		51	46
Drukwerk en publikasies		15,193	9,652
Beroepsliggame en lidmaatskapfooie		686	5,559
Hervestigingskoste		1,824	426
Ledegelde		644	471
Uitgawes op eiendomme besit, en pageiendomme		18,607	15,956
Vertalings en transkripsies		752	500
Vervoer wat as deel van die departementele aktiwiteite voorsien is		107,411	93,660
Reis en verblyf	4.	44,179	38,197
Lokale en geriewe		19,802	16,718
Beskermende en spesiale klere en uniforms		225	167
Opleiding en personeelontwikkeling		10,904	6,066
Totaal		748,308	657,411
4.1 Eksterne ouditfooie			
Reëlmatigheidsoudits		4,013	4,379
Prestasie-oudits		1,077	1,294
Ander oudits		490	463
Totaal		5,580	6,136
4.2 Inventaris			
Huishoudelike verbruikbare items		130	191
Leer- en onderrigondersteuningsmateriaal		239,867	216,860
Voedsel en Voedselvoorrade		49,642	38,992
Ander verbruikbare items		2	25
Skryfbehoeftes en drukwerk		16,267	16,252
Totale inventaris		305,908	272,320
4.3 Reis en verblyf			
Plaaslik		42,536	37,052
Buitelands		1,643	1,145
Totale reis en verblyf		44,179	38,197

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Notas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
5. Finansiële transaksies in bates en laste			
Wesenlike verliese deur misdadige gedrag:		385	152
Ander wesenlike verliese	5.1	385	152
Ander wesenlike verliese wat afgeskryf is	5.2	184	-
Skulde wat afgeskryf is	5.3	14,701	935
Totaal		15,270	1,087
5.1 Ander wesenlike verliese			
Aard van ander wesenlike verliese			
Insident	Dissiplinêre stappe gedoen/ strafsaak		
GG-ongelukke		385	144
Totaal		385	144
5.2 Ander wesenlike verliese wat afgeskryf is			
Aard van verliese			
Eise teen die Staat		103	8
Vrugtelose en verkwistende uitgawes		81	-
Totaal		184	8
5.3 Skulde wat afgeskryf is			
Aard van skulde wat afgeskryf is			
Oordrag na afgeskryfde skulde			
Werknemerbelasting		5,551	4
Staatswaarborges		16	62
Salarisoorbetalings		590	245
Beurse		227	1
Rente op skulde		267	99
Ander		1,817	524
Bedryfsrekeningverlies 1996/1997		1,536	-
Verhaalbare eise		4,697	-
Totaal		14,701	935
5.4 Onverhaalbare bedrae wat afgeskryf is			
Ontvangbares wat afgeskryf is		-	1,593
Salarisskuld		-	123
Beursskuld		-	1,241
Ander		-	229
Totaal		-	1,593
6. Oordragte en subsidies			
Provinsies en munisipaliteite	Bylae 1B	1	3,330
Departementele agentskappe en rekeninge	Bylae 1C	3,944	3,756
Instansies sonder winsbejag	Bylae 1D	862,037	746,628
Huishoudings	Bylae 1E	51,534	19,812
Totaal		917,516	773,526

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Notas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
7. Uitgawes vir kapitale bates			
Geboue en ander vaste strukture	29.	140,109	220,878
Masjinerie en toerusting	29.	12,428	13,978
Programmatuur en ander nie-tasbare bates		131	29
Rekenaarprogrammatuur	30.	131	29
Totaal		152,668	234,885
8. Vrugtelose en verkwistende uitgawes			
8.1 Vergelyking van vrugtelose en verkwistende uitgawes			
Openingsaldo		708	694
Vrugtelose en verkwistende uitgawes – lopende jaar		47	14
Lopende uitgawes		47	14
Bedrae gekondoneer		674	-
Lopende uitgawes		674	-
Oordrag na ontvangbares vir verhaling (nie gekondoneer)		81	-
Vrugtelose en verkwistende uitgawes wat kondonering afweg		-	708
8.2 Ontleding van lopende vrugtelose en verkwistende uitgawes			
Insident	Dissiplinêre stappe gedoen/ strafsak		
VLS 03224	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 04716	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 04868	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 04869	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 04871	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 04956	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 04915	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 04967	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 04923	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 05089	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 05147	Afgeskryf – geen beampte kon verantwoordelik gehou word nie	-	
VLS 05094	In proses (R19.71)	-	

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Notas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000			
9. Kontant en kontant-ekwivalente						
Kontant by handelsbanke (plaaslik)		117,106	244,742			
Totaal		117,106	244,742			
10. Ander finansiële bates						
Nielopend						
Plaaslik						
Uit Departemente: Opruiming		818	818			
Totale nielopende ander finansiële bates		818	818			
11. Voorafbetalings en voorskotte						
Reis en verblyf		362	381			
Voorskotte aan ander entiteite betaal		1,119	49			
Totaal		1,481	430			
12. Ontvangbares						
	Nota	Minder as een jaar	Een tot drie jaar	Ouer as drie jaar	Totaal	Totaal
Huishoudings en instansies sonder winsbejag	12.1	2,587	5,731	611	8,929	12,788
Personeeldebiteure	12.2	5,367	7,793	4,018	17,178	18,208
Ander debiteure	12.3	3,671	9,946	30,489	44,106	36,698
Interregeringsontvangbares	Bylae 3	1,669	214	-	1,883	6,637
Totaal		13,294	23,684	35,118	72,096	74,331
	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000			
12.1 Huishoudings en instansies sonder winsbejag						
Salarisaftrekkings: Behuising.		1,998	1,709			
Diverse		313	106			
Weerings: Skade en Verliese		3,616	4,650			
Salaris: Inkomstebelasting		20	1,230			
Weiering: Diverse		628	2,168			
Salaris: ACB terugroepings		2,354	1,389			
Opskorting: CPRS Bedryfsrekeningverlies		-	1,536			
Totaal		8,929	12,788			
12.2 Personeeldebiteure						
Salarisoorbetalings		7,043	8,852			
Skuldrekening		10,048	9,356			
Ongeoorloofde uitgawes: departementbegroting		87	-			
Totaal		17,178	18,208			

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Notas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

		Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
12.3 Ander debiteure				
Kontrakbreuk.			20,820	23,133
Ekswerknemers			17,259	8,150
Staatswaarborge			1,202	1,171
Kriminele dade			2,020	2,024
Diverse			2,805	2,220
Totaal			44,106	36,698
13. Beleggings				
Nielopend				
Aandele en ander effekte				
Sir David Harris-trust			6	9
JL Bisset-fonds			341	313
Graham Staatsdiensbeursfonds			43	42
Royal Reception-fonds			34	34
Skoolboufonds			10,766	9,792
Totaal nielopend			11,190	10,190
14. Begrote fondse wat aan die Inkomstefonds oorbetaal moet word				
Openingsaldo			195,513	55,415
Oordrag vanaf Staat van Finansiële Prestasie			84,982	195,513
Gedurende die jaar betaal			(195,513)	(55,415)
Sluitingsaldo			84,982	195,513
15. Departementele inkomste wat aan die Inkomstefonds oorbetaal moet word				
Openingsaldo			(214)	(1,702)
Oordrag vanaf Staat van Finansiële Prestasie			4,637	2,014
Departementele inkomste begroot			26,755	21,641
Gedurende die jaar betaal			(27,827)	(22,167)
Sluitingsaldo			3,351	(214)
16. Oortrokke bankrekening				
Gekonsolideerde Rekening van die Betaalmeester-generaal			52,421	47,471
Totaal			52,421	47,471
17. Betaalbares - lopend				
Beskrywing			2007/08	2006/07
	Nota	30 Dae	30+ Dae	
		R'000	R'000	Totaal
				R'000
Klaringsrekeninge	17.1	7,215	6,251	13,466
Ander betaalbares	17.2	526	1,314	1,840
Totaal		7,741	7,565	15,306
				41,713

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Notas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
17.1 Klaringsrekeninge			
Beskrywing			
Diverse weiering		480	2,392
Sas: ACB-herroepings		7,570	-
Ander (voorheen WCCE & ABC-herroepings)		-	4,558
Voorskotte van Wes-Kaap		-	5,152
Uit departemente opruiming: Bedryfsrekeningkapitaal		-	26,958
Salarisaftrekkings: inkomstebelasting		1,959	-
Salarisaftrekkings: pensioenfonds		756	-
Salarisherroepingbeheer		596	-
Ander aftrekkingsrekenings		2,105	2,653
Totaal		13,466	41,713
17.2 Ander betaalbares			
Beskrywing			
Waarborge vir behuisingslenings		1,265	-
Diverse		575	-
Totaal		1,840	-
18. Netto kontantvloeï wat vanaf bedryfsaktiwiteite beskikbaar is			
Netto surplus volgens die Staat Van Finansiële Prestasie		89,619	197,527
Voeg hierby niekontant- of kontantbewegings wat nie as bedryfsaktiwiteite beskou word nie		(68,432)	191,440
Afname in ontvangbares – lopend		2,235	(6,395)
Afname in voorafbetalings en voorskotte		(1,051)	2,055
Afname in betaalbares – lopend		(26,407)	17,544
Uitgawes op kapitale bates		152,668	234,885
Oorbetalings aan die Inkomstefonds		(223,340)	(77,582)
Ander nie-kontant-items		26,755	21,641
Netto kontantvloeï wat deur bedryfsaktiwiteite gegenereer is		21,187	388,967
19. Vergelyking van kontant en kontantekwivalente vir kontantvloëidoeleindes			
Gekonsolideerde Rekening van die Betaalmeester-generaal		(52,421)	(47,471)
Kontant by handelsbanke – Plaaslik		117,106	244,742
Totaal		64,685	197,271

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Onthullingsnotas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Hierdie bedrae word nie in die jaarlikse finansiële state erken nie, en word onthul ten einde die nuttigheid van die jaarlikse finansiële state te verhoog.

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
21. Verpligtinge			
Lopende uitgawes			
Goedgekeur en gekontrakteer		280,511	275,729
Goedgekeur maar nog nie gekontrakteer nie		42,931	5,423
		323,442	281,152
Kapitale uitgawes			
Goedgekeur en gekontrakteer		64,275	113,770
Goedgekeur maar nog nie gekontrakteer nie		119,672	33,582
		183,947	147,352
Totale Verpligtinge		507,389	428,504
22. Aanwas			
Gelys volgens ekonomiese indeling			
	30 Dae	30+ Dae	Totaal
	R'000	R'000	R'000
Vergoeding van werknemers	158	41,111	41,269
Goedere en dienste	4,773	7,404	12,177
Oordragte en subsidies	143	781	924
Geboue en ander vaste strukture	533	291	824
Programmatuur en ander nie-tasbare bates	-	-	-
Ander	-	-	-
Totaal	5,607	49,587	55,194
22. (Vervolg)			
Gelys volgens programvlak			
Program 1		11,266	2,562
Program 2		40,515	10,970
Program 4		2,117	13
Program 5		28	49
Program 6		5	-
Program 7		336	19
Program 8		1,027	3,975
Totaal		55,194	17,588
Bevestigde saldo's by ander departemente	Bylae 4	1,393	115
Bevestigde saldo's by ander regeringsentiteite	Bylae 5	-	-
Totaal		1,393	115

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Onthullingsnotas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000		
23.	Werknemervoordele				
	Verlof waarop geregtig	78,763	47,958		
	Dertiende tjek	178,109	174,102		
	Prestasietoekennings	99	-		
	Verpligtinge t.o.v. opgehoopte verlof	815,692	791,511		
	Totaal	1,072,663	1,013,571		
24.	Huurverpligtinge				
	Grond	Geboue en ander vaste strukture	Masjinerie en toerusting	Totaal	
24.1	Huurkontrakte in bedryf	R'000	R'000	R'000	
	2007/08				
	Nie later as 1 jaar nie	-	-	1,185	1,185
	Later as 1 jaar en nie later as 5 jaar nie	-	-	272	272
	Totale huidige waarde van huurverpligtinge	-	-	1,457	1,457
	2006/07				
	Nie later as 1 jaar nie	-	342	4,469	4,811
	Later as 1 jaar en nie later as 5 jaar nie	-	1,367	1,376	2,743
	Totale huidige waarde van huurverpligtinge	-	1,709	5,845	7,554
	Grond	Geboue en ander vaste strukture	Masjinerie en toerusting	Totaal	
24.2	Finansverhuring	R'000	R'000	R'000	R'000
	2007/08				
	Nie later as 1 jaar nie	-	-	11	11
	Totale huidige waarde van huurverpligtinge	-	-	11	11
25.	Ongeoorloofde uitgawes				
25.1	Vergelyking van ongeoorloofde uitgawes				
	Openingsaldo		4,612		1,578
	Ongeoorloofde uitgawes – lopende jaar		3,490		3,034
	Minus: Bedrag gekondoneer		2,903		-
	Lopende uitgawes		2,903		-
	Ongeoorloofde uitgawes wat kondonering afwag		5,199		4,612
	Ontleding van kondonering-afwagtings per indeling				
	Lopende uitgawes		5,199		4,612
			5,199		4,612
	Ontleding van kondonering-afwagtings per ouderdomsindeling				
	Huidige		3,313		3,034
	Vorige jare		1,886		1,578
	Totaal		5,199		4,612

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Onthullingsnotas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

		2007/08 R'000	2006/07 R'000
25.2 Ongeoorloofde uitgawes			
Insident	Dissiplinêre stappe gedoen/ strafsak		
Vorige jare			
VLS 05010 E Dijebe	Ondersoek duur voort	-	23
VLS 05011 Pers en Seuns	Ondersoek duur voort	-	41
VLS 05012 Kobus Kruger Vervoer	Ondersoek duur voort	-	3
VLS 05017 J Pistorius	Ondersoek duur voort	-	16
VLS 05018 F Christiaans	Ondersoek duur voort	-	47
VLS 04841 Independent Newspapers	Gekondoneer	-	22
VLS 04833 Schools Choral Eisteddfod	Gekondoneer	-	31
VLS 04843 I Can Communications	Ondersoek duur voort	-	178
Volwasse Basiese Onderwys en Opleiding	Gekondoneer	-	477
B/WCED 452/06	Gekondoneer	-	83
B/WCED 638/08	Gekondoneer	-	461
13/2/8/17/2/1/T066	Gekondoneer	-	98
13/2/8/17/2/1/T509	Gekondoneer	-	248
13/2/8/17/2/1/T063	Gekondoneer	-	1,306
VLS 05145 Language Career Expo	Gekondoneer	2	-
VLS 05088 Therapeutic Services	Ondersoek duur voort	10	-
VLS 05138 Tutor Fees	Ondersoek duur voort	87	-
12/2/8/17/1/2/J3/111 S Chilwan	Gekondoneer	175	-
13/2/8/17/1/2/J/089 DJ Adams	Ondersoek duur voort	201	-
13/2/8/17/1/2/J/205 CR Rhode	Ondersoek duur voort	24	-
13/2/8/17/1/2/J5/349 D Smith	Ondersoek duur voort	21	-
13/2/8/17/1/2/J5/360 E Alakster	Ondersoek duur voort	58	-
13/2/8/17/1/2/J7/081 M Jameson	Ondersoek duur voort	49	-
13/1/8/17/1/2/J7/524 Waboomsheuwl NGK PS	Ondersoek duur voort	24	-
13/2/8/17/1/2/J5/173 Liebengerg PS	Ondersoek duur voort	27	-
13/2/17/1/2/J3/308	Ondersoek duur voort	18	-
13/2/8/17/1/2/J3/443 F Dollie	Ondersoek duur voort	13	-
13/2/8/17/1/2/J6/050 A Williams	Ondersoek duur voort	12	-
13/2/8/17/1/2/J7/514 JJ Jafta	Ondersoek duur voort	29	-
13/2/8/17/1/2/J7/397 JAP Dreyer	Ondersoek duur voort	29	-
13/2/8/17/1/2/J7/516 S Nagia	Ondersoek duur voort	82	-
13/2/8/17/1/2/J7/143 PJ Jones	Ondersoek duur voort	37	-
13/2/8/17/1/2/J7/306 DFS Vergotine	Ondersoek duur voort	312	-
13/2/8/17/1/2/J7/243 JG Gaffely	Ondersoek duur voort	116	-
13/2/8/17/1/2/J7/244 JG Gaffely	Ondersoek duur voort	3	-
13/2/8/17/1/2/J7/255 JG Gaffely	Ondersoek duur voort	14	-
13/2/8/17/1/2/J3/365 F Dollie	Ondersoek duur voort	45	-

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Onthullingsotas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

		2007/08 R'000	2006/07 R'000
25.2	Ongeoorloofde uitgawes (vervolg)		
Insident	Dissiplinêre stappe gedoen/ strafsak		
Vorige jare			
13/2/8/17/1/2/J7/031 J Wentzel	Ondersoek duur voort	19	-
13/2/8/17/1/2/J6/518 JJ Ahrends	Ondersoek duur voort	17	-
13/2/8/17/1/2/J6/049 JB Singh	Ondersoek duur voort	47	-
13/2/8/17/1/2/J6/160 DSG Klink	Ondersoek duur voort	18	-
13/2/8/17/1/2/J3/225 Benjamins Bus Service	Ondersoek duur voort	26	-
13/2/8/17/1/2/J3/224 PS Munniks	Ondersoek duur voort	35	-
13/2/8/17/1/2/J5/390 CP Cloete	Ondersoek duur voort	82	-
13/2/8/17/1/2/J7/307 A Williams	Ondersoek duur voort	18	-
13/2/8/17/1/2/J7/447 W Buys	Ondersoek duur voort	11	-
13/2/8/17/1/2/J7/263 E Ndinisa	Ondersoek duur voort	20	-
13/2/8/17/1/2/J7/259 W Buys	Ondersoek duur voort	11	-
13/2/8/17/1/2/J7/275 S Nagia	Ondersoek duur voort	13	-
13/2/8/17/1/2/J7/310 A Windum	Ondersoek duur voort	18	-
13/2/8/17/1/2/J7/274	Ondersoek duur voort	71	-
13/2/8/17/1/2/J7/444	Ondersoek duur voort	108	-
13/2/8/17/1/2/J7/445	Ondersoek duur voort	24	-
3/1/4/10/2VLS5177 Lastrea Trading	Ondersoek duur voort	165	-
9/1/1/1/1/965Makhetha Mclachlan Ebrahim Joubert & Olivier Consulting	Ondersoek duur voort	1,190	-
Vukuzenzele Consulting		209	-
Totaal		3,490	3,034

26. Transaksies met verwante partye

1.	In terme van die definisie van verwante partye word openbare gewone skole as 'n verwante party beskou, en word die transaksies in verband daarmee onder Bylae 1D onthul.
2.	Gedurende die jaar het die departement dienste van die volgende verwante partye ontvang wat soos aangetoon aan die departement verwant is:
2.1	Die Wes-Kaapse Departement van Vervoer en Openbare Werke Die departement het 'n gebou gebruik wat deur die Wes-Kaapse Departement van Vervoer en Openbare Werke gratis verskaf is.
2.2	Die Wes-Kaapse Departement van die Premier Die departement het IT-verwante infrastruktuur gebruik wat gratis deur die Wes-Kaap Onderwysdepartement verskaf is.

27. Sleutel bestuurspersoneel

Beskrywing	Aantal individue		
Politieke Ampsdraers (LUR)	1	844	792
Vlak 15 tot 16	6	4,605	3,259
Vlak 14	8	3,924	3,654
Familieledede van sleutel-bestuurspersoneel	12	2,122	-
Totaal		11,495	7,705

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Onthullingsnotas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

	Nota	2007/08 R'000	2006/07 R'000
28. Voorsienings			
Potensieel onverhaalbare skulde			
Personeeldebiteure		4,018	857
Ander debiteure		30,489	26,707
Verhaalbare eise		-	3,244
Totaal		34,507	30,808

Die bedrae m.b.t die potensieel onverhaalbare skulde is gebaseer op skulde ouer as drie jaar soos aangetoon in Nota 12 by die Finansiële State vir "Ontvangbares". In terme van die Verjaringswet 68 van 1969 sal die meeste skulde na 'n tydperk van 3 jaar verjaar.

29. Tasbare Kapitale Bates

BEWEGING VAN TASBARE KAPITALE BATES PER BATESREGISTER VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2008

	Openingsaldo	Aanpassings vir die huidige jaar van die vorige jaar se saldo's	Byvoegings	Wegdoenings	Sluitingsaldo
	Koste	Koste	Koste	Koste	Koste
VASTE STRUKTURE	-	-	40,785	40,785	-
Nie-residensiële geboue	-	-	40,785	40,785	-
MASJINERIE EN TOERUSTING	35,266	(88)	12,586	2,872	44,892
Vervoerbates	13	-	478	478	13
Rekenaartoerusting	26,676	(88)	10,818	2,369	35,037
Meubels en kantoortoerusting	8,577	-	1,290	25	9,842
TOTALE TASBARE BATES	35,266	(88)	53,371	43,657	44,892

29.1 TOEVOEGINGS TOT TASBARE KAPITALE BATES PER BATESREGISTER VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2008

	Kontant	Nie-kontant	(Kapitale werk onder hande – huidige koste)	In huidige jaar ontvang, nie betaal (Huidige jaar betaal, vorige jaar ontvang)	Totaal
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
GEBOUE EN ANDER VASTE STRUKTURE	140,109	37,053	(136,377)	-	40,785
Nie-residensiële geboue	140,109	37,053	(136,377)	-	40,785
MASJINERIE EN TOERUSTING	12,428	158	-	-	12,586
Vervoerbates	478	-	-	-	478
Rekenaartoerusting	10,772	46	-	-	10,818
Meubels en kantoortoerusting	1,178	112	-	-	1,290
TOTAAL	152,537	37,211	(136,377)	-	53,371

29.2 WEGDOENING VAN TASBARE KAPITALE BATES PER BATESREGISTER VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2008

	Verkoop (Kontant)	Nie-kontant	Totaal	Kontant Ontvang
	Koste R'000	Redelike Waarde R'000	Koste R'000	Werklike R'000
GEBOUE EN ANDER VASTE STRUKTURE		40,785	40,785	-
Nie-residensiële geboue	-	40,785	40,785	-
MASJINERIE EN TOERUSTING		2,872	2,872	-
Vervoerbates	-	478	478	-
Rekenaartoerusting	-	2,369	2,369	-
Meubels en kantoortoerusting	-	25	25	-
TOTAAL	-	43,657	43,657	-

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Onthullingsotas by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

29.3 BEWEGING VAN TASBARE KAPITALE BATES PER BATESREGISTER VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2007

	Openingsaldo R'000	Byvoegings R'000	Wegdoenings R'000	Sluitingsaldo R'000
GEBOUE EN ANDER VASTE STRUKTURE	-	134,474	134,474	-
Nie-residensiële geboue	-	134,474	134,474	-
MASJINERIE EN TOERUSTING	27,052	13,984	5,770	35,266
Vervoerbates	-	815	802	13
Rekenaartoerusting	23,976	7,565	4,865	26,676
Meubels en kantoortoerusting	3,076	5,512	11	8,577
Ander masjinerie en toerusting	-	92	92	-
TOTALE TASBARE BATES	27,052	148,458	140,244	35,266

30. Ontasbare Kapitale Bates

BEWEGING VAN ONTASBARE KAPITALE BATES PER BATESREGISTER VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2008

	Openingsaldo Koste R'000	Aanpassings vir die huidige jaar van die vorige jaar se saldo's Koste R'000	Byvoegings Koste R'000	Wegdoenings Koste R'000	Sluitingsaldo Koste R'000
REKENAARPROGRAMMATUUR	159	-	131	-	290
TOTALE NIE-TASBARE BATES	159	-	131	-	290

30.1 TOEVOEGINGS TOT NIE-TASBARE KAPITALE BATES PER BATESREGISTER VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2007

	Kontant Koste R'000	Nie-kontant Redelike Waarde R'000	(Lopende koste van ontwikke- lingswerk onder hande) Koste R'000	In huidige jaar ontvang, nie betaal (Huidige jaar betaal, vorige jaar ontvang) Koste R'000	TOTAAL Koste R'000
REKENAARPROGRAMMATUUR	131	-	-	-	131
TOTAAL	131				131

30.2 BEWEGINGSKEDULE VAN KAPITALE ONTASBARE BATES VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2007

	Openingsaldo Koste R'000	Byvoegings Koste R'000	Wegdoenings Koste R'000	Sluitingsaldo Koste R'000
REKENAARPROGRAMMATUUR	130	29	-	159
TOTALE NIE-TASBARE BATES	130	29	-	159

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Bylaes by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Bylae 1A

STAAT VAN VOORWAARDELIKE TOEKENNINGS ONTVANG

NAAM VAN DEPARTEMENT:	TOEWYSINGSVERLENING					BESTEE			2006/07	
	Wet op die Verdeling van Inkomste	Oorgerol	DORA-aanpassings	Ander aanpassings	Totaal Beskikbaar	Bedrag deur Departement ontvang	Bedrag deur Departement bestee	% van beskikbare fondse deur Departement bestee	Wet op die Verdeling van Inkomste	Bedrag deur Departement bestee
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000
Wet op die Verdeling van Inkomste										
MIV/VIGS	13,011	-	-	-	13,011	13,011	13,001	99.9	11,870	11,872
Nasionale Skoolvoedingprogram	50,729	2,355	-	-	53,084	53,084	53,075	100.0	48,313	45,958
VOO-Toekenning	80,000	-	-	-	80,000	80,000	80,000	100.0	70,000	70,000
Toekenning vir Provinsiale Infrastruktuur	80,263	-	-	-	80,263	80,263	125,642	156.5	126,829	126,706
Totaal	224,003	2,355	-	-	226,358	226,358	271,718		257,012	254,536

Bylae 1B

STAAT VAN ONVOORWAARDELIKE TOEKENNINGS EN OORDRAGTE AAN MUNISIPALITEITE

Naam van Munisipaliteit	TOEWYSINGSVERLENING				OORDRAG		BESTEE			2006/07
	Bedrag	Oorgerol	Aanpassings	Totaal Beskikbaar	Werklike oordrag	% van beskikbare fondse oorgedra	Bedrag deur munisipaliteit ontvang	Bedrag deur munisipaliteit bestee	% van beskikbare fondse deur munisipaliteit bestee	Totaal beskikbaar
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000	R'000	%	R'000
Kaapse Metropolitaanse Raad	-	-	1	1	1	100.0	1	1	100.0	2,140
Kaapse Wynlande Distriksmunisipaliteit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	440
Sentraal-Karoo Distriksmunisipaliteit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56
Eden Distriksmunisipaliteit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	433
Overberg Distriksmunisipaliteit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	141
Weskus Distriksmunisipaliteit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	120
	-	-	1	1	1		1	1		3,330

RCS-heffings

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Bylaes by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Bylae 1C

STAAT VAN OORDRAGTE AAN DEPARTEMENTELE AGENTSAPPE EN REKENINGE

Departemente/ Agenskap/Rekening	OORDRAGTOEWYSING				OORDRAG		2006/07
	Aangepaste Begrotingswet	Oorgerol	Aanpassings	Totaal Beschikbaar	Werklike oordrag	% van beskikbare fondse oorgedra	Finale Begrotingswet
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000
SETA	3,944	-	-	3,944	3,944	100.0	3,756
Totaal	3,944	-	-	3,944	3,944		3,756

Bylae 1D

STAAT VAN OORDRAGTE/SUBSIDIES AAN INSTANSIES SONDER WINSBEJAG

Organisasie Sonder Winsbejag	OORDRAGTOEWYSING				BESTEDING		2006/07
	Aangepaste Begrotingswet	Oorgerol	Aanpassings	Totaal Beschikbaar	Werklike oordrag	% van beskikbare fondse oorgedra	Finale Begrotingswet
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000
Oordragte							
Openbare gewone skole	521,655	-	32,744	554,399	554,399	100.0	440,106
Onafhanklike skole	39,541	-	171	39,712	39,713	100.0	34,259
Skole vir leerders met spesiale onderwysbehoefes	78,444	-	575	79,019	79,019	100.0	75,450
Kolleges vir verdere onderwys en opleiding	128,119	-	(753)	127,366	127,366	100.0	130,561
VBOO: Private sentrums	18,784	-	446	19,230	19,231	100.0	17,373
VKO: Graad R Openbare skole	6,237	-	17,481	23,718	23,718	100.0	22,501
VKO: Graad R Gemeenskapsentrums	61,523	-	(20,810)	40,713	18,591	45.7	28,120
Totaal	854,303	-	29,854	884,157	862,037		748,370

Bylae 1E

STAAT VAN OORDRAGTE/SUBSIDIES AAN HUISHOUDINGS

Huishoudings	OORDRAGTOEWYSING				BESTEDING		2006/07
	Aangepaste Begrotingswet	Oorgerol	Aanpassings	Totaal Beschikbaar	Werklike oordrag	% van beskikbare fondse oorgedra	Finale Begrotingswet
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	%	R'000
Werknemer Maatskaplike Voordele (verlofgratifikasie)	19,993	-	1,058	21,051	21,098	100.2	16,007
Eise teen die Staat	1,648	-	-	1,648	2,072	125.7	1,929
Afskryf van personeelskulde - Beurs	-	-	-	-	-	-	3
Beurse (nie-werknemers)	29,354	-	-	29,354	28,334	96.5	1,868
Uit genade/ <i>Ex gratia</i> -betalings	-	-	30	30	30	100.0	5
Totaal	50,995	-	1,088	52,083	51,534		19,812

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Bylaes by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Bylae 1F

STAAT VAN GESKENKE, DONASIES EN BORGSKAPPE ONTVANG VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2008

Naam van Organisasie	Aard van geskenk, donasie of borgskap	2007/2008 R'000	2006/2007 R'000
Ontvang in goedere			
Nashua WC	Kantoortoerusting	101	13
Staatsdienskommissie	Kantoormeubels – diverse items	44	-
Totaal		145	13

Bylae 1G

STAAT VAN GESKENKE, DONASIES EN BORGSKAPPE GEMAAK EN KWYTSKELDINGS, TERUGBETALINGS EN INBETALINGS UIT GENADE GEMAAK VIR DIE JAAR GEËINDIG OP 31 MAART 2008

Aard van geskenk, donasie of borgskap	2007/08 R'000	2006/07 R'000
In kontant betaal		
Suid-Afrikaanse Padvindersvereniging Bywoning van die 2007 Saamtrek van die Internasionale Padvindersvereniging	80	-
Subtotaal	80	-
Kwytskeldings, terugbetalings en inbetalings uit genade gemaak		
Mediese koste: Deon Slabbert, brandslagoffer by Goudini Hoërskool	30	5
Subtotaal	30	5
Totaal	110	5

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Bylaes by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

Bylae 2A

STAAT VAN FINANSIËLE WAARBORGE UITGEREIK SOOS OP 31 JUNIE 2008 – PLAASLIK

Borginstansie	Borgskap met betrekking tot Behuising	Oorspronklike kapitaalbedrag geborg	Opening-saldo soos op 01/04/07	Waarborgonttrekkings gedurende die jaar	Terugbetalings op waarborge gedurende die jaar gekanselleer/ verminder/ vrygestel	Herwaarderings	Afsluiting-saldo (31/03/2008)	Gewaarborgde agterstallige rente 31/03/2008	Gerealiseerde nie-verhaalbare verliese, d.i. eise uitbetaal
		R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
-	-	8,187	-	6,993	-	1,194	-	-	-
0002 - Nedbank Limited (Former Cape of GH)	-	-	275	-	275	-	-	-	-
0003 - Nedbank Limited.	-	-	3,363	-	3,302	-	61	-	-
0004 - Firststrand Bank Ltd: First Na	-	-	4,557	-	3,943	-	614	-	-
0010 - Nedbank Ltd Incorporating BOE	-	-	102	-	3	-	99	-	-
0017 – ABSA	-	-	31,795	20	28,716	-	3,099	-	-
0041 – Old Mutual Finance Ltd	-	-	312	-	263	-	49	-	-
0052 - Peoples Bank Limited (Former FBC)	-	-	283	-	194	-	89	-	-
0053 - Nedbank Limited Incorporating NB	-	-	4,301	-	4,123	-	178	-	-
0054 - First Rand Bank Ltd (FNB - Forme)	-	-	5,616	21	4,074	-	1,563	-	16
0055 - Old Mutual Bank div. of Nedbank	-	-	3,389	-	3,121	-	268	-	-
0071 – GBS Mutual Bank	-	-	15	-	15	-	-	-	-
0280 – Albaraka Bank	-	-	33	-	33	-	-	-	-
0281 – Nedbank Limited Incorporating BO	-	-	30	-	30	-	-	-	-
0444 – BOE Bank Limited	-	-	126	-	110	-	16	-	-
0512 – SA Home Loans (Pty) Ltd	-	-	20	-	20	-	-	-	-
0516 - Green Start Home Loans (Pty) Ltd	-	-	74	-	49	-	25	-	-
0530 - National Housing Finance Corpora	-	-	634	-	567	-	67	-	-
Spes Bona Bank	-	-	3	-	3	-	-	-	-
Santam	-	-	14	-	14	-	-	-	-
Provincial Building Society	-	-	10	-	10	-	-	-	-
Old Mutual (Perm)	-	-	1,267	-	1,267	-	-	-	-
Future Bank	-	-	6	-	6	-	-	-	-
Fidelity	-	-	62	-	62	-	-	-	-
EP Bank	-	-	33	-	33	-	-	-	-
Community Bank	-	-	62	-	62	-	-	-	-
Cash Bank	-	-	19	-	19	-	-	-	-
BOE Boland	-	-	427	-	427	-	-	-	-
Ander	-	-	375	-	375	-	-	-	-
Totaal	-	-	65,390	41-	58,109	--	7,322	--	16

Bylae 2B

STAAT VAN GEBEURLIKE LASTE SOOS OP 31 MAART 2008

Aard van Las	Openingsaldo 01/04/2007	Laste gedurende die jaar aangegaan	Laste gedurende die jaar betaal/ gekanselleer/ verminder	Laste verhaalbaar	Sluitingsaldo 31/03/2008
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Eise teen die departement					
Verskeie	26,409	3,454	4,027	-	25,836
Totaal	26,409	3,454	4,027	-	25,836

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Bylaes by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

**Bylae 3
TUSSENREGERINGSONTVANGBARES**

Regeringsentiteit	Bevestigde agterstallige saldo		Onbevestigde agterstallige saldo		Totaal	
	31/03/2008	31/03/2007	31/03/2008	31/03/2007	31/03/2008	31/03/2007
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000
Departement						
Nasionale Onderwysdepartement	-	-	104	180	104	180
Gauteng Onderwysdepartement	-	-	-	50	-	50
Diverse (Salariseise 0061)	-	-	-	3,316	-	3,316
Noord-Kaap Onderwysdepartement (0067)	-	-	-	200	-	200
Oos-Kaap Onderwysdepartement (EED)	-	-	14	82	14	82
Nasionale Departement van Arbeid (DLB)	-	-	214	214	214	214
RAVO (Raad op Arbeidsverhoudinge in die Onderwys)	-	-	-	408	-	408
S-A Polisie	-	-	-	63	-	63
S-A Verdediging	-	-	-	19	-	19
SADOU (Suid-Afrikaanse Demokratiese Onderwysersunie)	-	-	463	1,830	463	1,830
CTPA (Cape Teachers Professional Ass.)	-	-	41	220	41	220
Public Allied Workers Union S.A.	-	-	-	14	-	14
Kaapse Metropolitaanse Raad	-	-	-	18	-	18
W-K Dept. Sosiale Wetenskappe (WETENSKAPLIKES)	-	-	149	46	149	46
W-K Departement van Plaaslike Regering en Behuising (WHA)	-	-	-	54	-	54
W-K Dept. Gemeenskapsveiligheid (WSL)	4	-	-	52	4	52
W-K Dept. van Landbou (WLA)	-	-	-	46	-	46
Dept. Gesondheid (WHW)	-	-	-	9	-	9
Kultuursake (WAC)	-	-	-	13	-	13
Dept. van die Premier (WAM)	2	-	-	213	2	213
Clanwilliam Sekondêr (WED)	-	-	160	431	160	431
W-K Provinsiale Tesourie (WFE)	1	-	-	37	1	37
Nie-toegewyste kredietsaldo's	-	-	-	(878)	-	(878)
NAPTOSA (Nat Admin & Prof Teachers of SA)	-	-	99	-	99	-
W-K Departement van Vervoer en Openbare Werke	-	-	600	-	600	-
Dept van Grondsake (DLA)	-	-	23	-	23	-
N-K Dept. van Justisie (DJC)	9	-	-	-	9	-
Totaal	16	-	1,867	6,637	1,883	6,637

**WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT
BEGROTINGSPOS 5**

Bylaes by die Jaarlikse Finansiële State vir die jaar geëindig op 31 Maart 2008

**Bylae 4
INTERDEPARTEMENTELE BETAALBARES - LOPEND**

REGERINGSENTITEIT	Bevestigde agterstallige saldo		Onbevestigde agterstallige saldo		TOTAAL	
	31/03/2008	31/03/2007	31/03/2008	31/03/2007	31/03/2008	31/03/2007
	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000	R'000

DEPARTEMENTE

Huidige

Wes-Kaap Departement van Vervoer, Paaie en Openbare Werke	21	-	4,179	2,555	4,200	2,555
Nasionale Departement van Justisie en Grondwetlike Ontwikkeling	472	1	-	-	472	1
Vrystaat Onderwysdepartement	-	26	-	18	-	44
Wes-Kaap Departement van Gesondheid	7	58	-	-	7	58
Wes-Kaap Departement van Gemeenskapsveiligheid	-	30	-	-	-	30
Wes-Kaap Provinsiale Tesourie	819	-	-	-	819	-
Wes-Kaap Departement van Landbou	22	-	-	-	22	-
Nasionale Departement van Arbeid	-	-	17	-	17	-
Nasionale Departement van Grondsake	-	-	12	-	12	-
Wes-Kaap Departement van Maatskaplike Ontwikkeling	8	-	-	-	8	-
Nasionale Onderwysdepartement	-	-	3	-	3	-
Noord-Kaap Departement van Gesondheid	-	-	13	-	13	-
Nasionale SAPD	-	-	11	-	11	-
Wes-Kaap Departement van Binnelandse Sake	-	-	9	-	9	-
KwaZulu Natal Onderwysdepartement:	-	-	10	-	10	-
Wes-Kaap Departement van Plaaslike Regering en Behuising	44	-	-	-	44	-
Totaal	1,393	115	4,254	2,573	5,647	2,688